

2015 m. lapkričio 27 d., penktadienis

Nr. 42 (1148) | Kaina 0,81 Eur

Dailė | Muzika | Teatras | Kinas | Fotografija

Mieli skaitytojai,

Visuose „Lietuvos pašto“ skyriuose iki gruodžio 22 d. vyksta laikraščių ir žurnalų prenumerata. Verta užsisakyti „7 meno dienas“ ir išstisus metus skaityti jas pigiau. Savaitraščio kaina kioskuose bus 0,90 Eur, o prenumeratoriams – 0,68 Eur. Prenumeratos kaina 1 mėn. – 2,84 Eur, 6 mėn. – 17,06 Eur, metams – 28,43 Eur. „Kino“ žurnalo 1 numerio prenumeratos kaina – 2 Eur (kioskuose – 2,50 Eur), pusmečiui – 4 Eur, metams – 8 Eur.

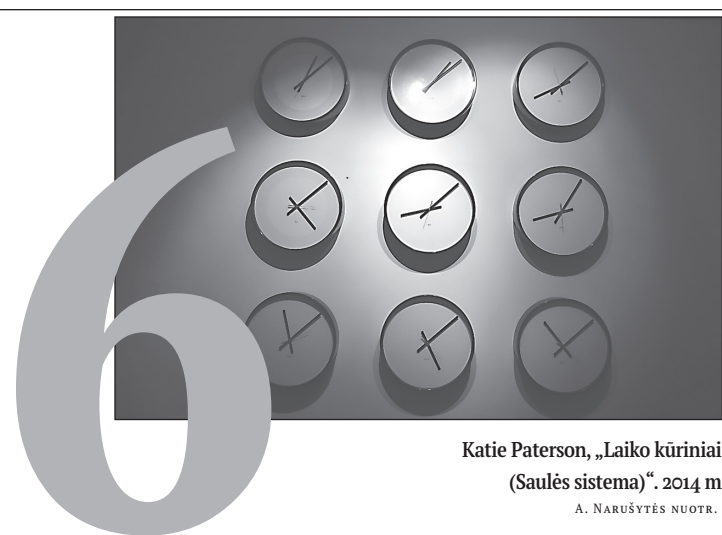
Prenumeruodami remiate mūsų leidinius. Prenumeratą galima užsisakyti ir internetu.

2

Vilniaus fortepijono muzikos festivalis

4

Laisvės apraiškos vilnietišrame teatre

Katie Paterson, „Laiko kūriniai (Saulės sistema)“. 2014 m. A. NARUŠYTĖS NUOTR.

Įpusėjus Kauno bienalei

8

Lietuviškos „Scanoramos“ premjeros

Scena iš spektaklio „Eglė žalčių karalienė“

M. ALEKSO NUOTR.

Tarp pasakos, mito ir realybės

Eduardo Balsio baleto „Eglė žalčių karalienė“ premjera LNOBT

AUDRONĖ ŽIŪRAITYTĖ

„Kodėl repertuare nėra Eduardo Balsio „Eglės žalčių karalienės“? – pokalbyje klausė Aliodija Ruzgaitė („Kultūros barai“, 1989, Nr. 5). Baleto kritikės nuomone, svetimais darbais nacionalinio baleto nesukursime, o galvodami apie naujuosius neužmirškime ir senųjų. Lapkričio 20 d. Nacionalinio operos ir baleto teatro scenoje Lietuvos publikai buvo pristatytas jau ketvirtasis Eduardo Balsio veikalo inscenizacijos variantas. Iš kitų jis išsiskyrė „žvilgsniu iš šalies“, nes sukurtas jaunų Didžiosios Britanijos menininkų. Tai choreografas George'as Williamsonas, dailininkė Louie Whitmore, šviesų dailininkas Howardas Hudsonas. Statytojų būryje „savas“ tik dirigentas David Geringas, kilęs iš Lietuvos.

Pokario baletus, taip pat E. Balsio „Eglė...“, 1960 m. pastatė baletmeisteris Vytautas Grivickas – ryškus draminio baleto šalininkas. Daug dėmesio jis skyrė nuosekliai siužeto plėtotei, šokėjų vaidybai. Prisimename ir tuomet įspūdingą jo interpretaciją grindžiamą ekranizuotą baleto versiją – iki šiol vienintelį lietuvišką filmą baletą (1965; LMIC kūrinių sąrašė, Osvaldo Balakausko „Zodiakas“ (1986) taip pat vadinamas filmu baletu, jo muzika 1995 m. panaudota kino koliažui). E. Balsio filmo baleto muzikos redakcija, kurią atliko pats kompozitorius, grindžiamas ir naujasis šių metų pastatymas. Pradinę partitūrą sudarė keturi veiksmai su prologu ir epilogu. IV veiksmo kompozitoriaus labai išplėtotą Joninių scena statytojų ir anksčiau buvo „apeinama“, trumpinama. Šįkart jau nuo

2014 m. gruodžio bendradarbiaujantys dirigentas Martynas Staškus ir britų choreografas siekė sukurti kompaktišką ir edukacinius tikslus atitinkantį dviejų dalių spektaklį, patrauklų įvairaus amžiaus žiūrovams. Anot Martyno Staškaus, buvo sutrumpintas prologas, III veiksmo Žalčio pasveikinimo scena (išbraukus tik vieną charakterinį šokį). Trečiame veiksmo atsisakius Raganos personažo sutrumpėjo ir su ja susijusios muzikos trukmė. M. Staškus pabrėžia, kad naujo baleto pastatymo dramaturgija koreguota pagal E. Balsio atliktus pataisymus kuriant filmą baletą. Pastarojo trukmė – 65 minutės, naujai pastatytas baletas tapo dviejų veiksmų, abiejų trukmė – 95 minutės. Rengiant

NUKELTA Į 3 PSL.

Suskambo tandemai

Pirmieji IV Vilniaus fortepijono muzikos festivalio koncertai

ALDONA ELEONORA RADVILAITĖ

Lapkritį galime gėrėtis puikia fortepijono muzika, kurią Nacionalinės filharmonijos Didžiojoje salėje atlieka Lietuvoje jau koncertavę ir mums dar nežinomi pasaulinio garso muzikai. Juos į IV Vilniaus fortepijono muzikos festivalį „Tandemai“ pakvietė už nuopelnus Lietuvos kultūrai ir aktyvią koncertinę veiklą daugybe apdovanojimų pagerbta, Vilniuje, Paryžiuje ir Ženevoje gyvenanti pianistė, profesorė Mūza Rubackytė. Ji yra šio tarptautinio festivalio meno vadovė ir įkūrėja, taip pat tarptautinių Ferenco Liszto asociacijų biuro narė, F. Liszto draugijos Lietuvoje „LiSZtuania“ prezidentė, ilgametė F. Liszto pianistų konkurso Utrechte žiuri narė. Už F. Liszto kūrybos ir vengrų kultūros sklaidą pasaulyje 2012 m. M. Rubackytei įteiktas Vengrijos kultūros ministerijos prizas „Pro Hungarica“.

Ketvirtasis Vilniaus fortepijono muzikos festivalis pristato muzikų tandemus. Kaip žinia, viena šio žodžio prasmių – „darnus žaidėjų dvejetas“. Kaip per spaudos konferenciją sakė profesorė, šiuo metu pasaulyje vyksta daug dramatiškų įvykių, o tai savaip siejasi ir su pianisto profesija. „Vienišumas man pasirodė labai dramatiška ir opi tema. Vienišumas yra pianisto profesijos dalis. Mes dirbame vieni, keliaujame vieni, grojame scenoje vieni. Esame solistai. Fortepijonas – instrumentų karalius (tensupyksta vargonininkai) – mums leidžia būti vieniems. O kai sakome „vienatvė“, tai galime suprasti kaip atsiskyrimą nuo pasaulio, egocentiškumą. Todėl šiandien man atrodo labai aktualu būti pasaulio dalimi, jausti ne konkurencijos dvasią, o dalijimosi, tarpusavio pagalbos, gerumo dvasią. Nelengva tai įvykdyti. Laukiame, kad ši pozityvi idėja suskambės harmoningu akordu ir duos harmoningą rezultatą.“

Koncertų programa labai įvairi. Įdomu, kad festivalyje girdime, pasak M. Rubackytės, brolių, sutuoktinių, ilgamečių scenos bendraminčių ar buvusių konkurentų, o šiandien – kolegų duetus. Savaip ši idėja atskleidžia ir fortepijonų srityje: iš Vokietijos Bairoito miesto specialiai šiam renginiui atvežti du nauji „Steingraeber and Söhne“ koncertiniai fortepijonai. Kaip pajuokavo M. Rubackytė, tai ir savotiškas fortepijonų tandemas, kuris galbūt pareikalaus ir derintojų tandemų.

Pakili nuotaika vyravo festivalio atidarymo vakarą (lapkričio 14 d.). Kaip ir prieš kiekvieną festivalio koncertą, sveikinimo žodį garbingiems klausytojams – prezidentui Valdui Adamkui su žmona Alma, valdžios atstovams, pagerbusiems savo dėmesiu šią pianistų šventę,

muzikos gerbėjams – tarė visuomet jaunatviška ir žavi M. Rubackytė, pristačiusi ir šio vakaro atlikėjus. Pradžios koncerte tradiciškai savo meistriškumą demonstravo ir pati festivalio meno vadovė. Lietuvos nacionaliniam simfoniniam orkestrui (meno vadovas ir vyr. dirigentas Modestas Pitrenas) dirigavo pianistės mėgstamas dirigentas iš JAV bei Šveicarijos Stefanas Lano, su kuriuo ji ne kartą koncertavo. Patyręs, talentingas dirigentas kviečiamas koncertuoti viso pasaulio salėse, diriguoti įvairių operų pastatymams prestižiniuose teatruose. 2004 m. LNS O, diriguojamas Juozo Domarko atliko jo paties Trečiosios simfonijos premjerą Lietuvoje. Už kamerinę simfoniją S. Lano yra pelnęs BMI prizą, Rockefellerio fondo premiją bei Nacionalinės menų ir literatūros sąjungos įsteigtą „Frestone Award“. Dabar, sako, jis kuria fortepijoninį koncertą Mūzai Rubackytei.

Koncerto programoje skambėjo panašaus laikotarpio, bet visiškai skirtingų stilių kūriniai: Maurice'o Ravelio „Juokdario daina“ („Alborada del gracioso“) orkestrui, Bėlos Bartóko Koncertas fortepijonui ir orkestrui Nr. 3 bei Sergejaus Rachmaninovo Simfonija Nr. 2 e-moll, op. 27. Nuostabiai spalvingai ir prasmingai nuskambėjo Ravelio instrumentuota fortepijoninė pjesė iš ciklo „Atspindžiai“. Bartóko trijų dalių Koncertas M. Rubackytės pasaulinės karjeros pradžioje atnešė jai

Eduard ir Johannes Kutrowatz

sėkmę tarptautiniame konkurse. Ir šį kartą temperamentingai S. Lano vadovaujamo orkestro ir pianistės tandemas po prancūziškos muzikos atrodė gana modernus, nors kiek paprastesnis turinio atžvilgiu. Kraštinėse dalyse (I – *Allegretto* ir III – *Allegro vivace*) dominavo didelis orkestras, o M. Rubackytė „Steingraeber and Söhne“ fortepijonu skambino trapiau, grakščiau. Įdomiai buvo kuriami II dalies *Adagio religioso* vaizdiniai. Tylus, dvasinio susikaupimo pripildytas, erdvėje beveik išstipstančius fortepijono garsus keitė paprastesnės, „žemiškiau“ skambančios orkestro frazės. Išraiškingai bei valingai vadovaujantis orkestrui, kulminacijose sukuriantis galin-gus skambesius, S. Lano kiekvieną kūrinių traktavo kitaip, stilingai. Po koncerto, kurį užbaigė romantiškai

Mūza Rubackytė

D. MATVEJEVO NUOTRAUKOS

pakiliai, plačiomis linijomis dirigento vedama, rusiška dvasia alsuojanti, solidžios apimties ir jausmų gilumo kupina Rachmaninovo Simfonija, dirigentui pasakiau komplimentą. Šis nuoširdžiai šypsodamasis atsakė, jog gal taip yra todėl, kad jis turi bulgariško kraujo.

Įdomi ir turininga buvo lapkričio 15 d. Muzikos ir teatro akademijos Juozo Karoso salėje įvykusi paskaita „Liszas ir Wagneris Bairoite; seniausias pasaulio festivalis“. Šeštos kartos Steingraeberių šeimos palikuonis Udo Steingraeberis įtaigiai, demonstruodamas vaizdinę medžiagą, pateikė daug įdomios informacijos apie tai, kaip 1852 m. fortepijonų meistras Eduardas Steingraeberis įkūrė dirbtuves Bairoite, apie tolimesnes instrumentų tobulinimo peripetijas, ryšius su Richardu Wagneriu, kurio užsaky-mu buvo gaminami neįprastai

kūrinių traktuotėmis. Panašiai kaip buvo sakoma apie Lisztą, jog viskas, prie ko jis prisiliečia, tampa auksu, brolių Kutrowatzų skambinimas ar jų nauji įrašai (duetas yra išleidęs daugybę CD) kelia didžiausią su-sižavėjimą. Jau nuo pirmųjų Liszto Simfoninės poemos „Orfėjas“ Nr. 4 (autorius aranžuotė dviem fortepijonams) labai plastiškai, minkštai, tarsi vieno organizmo atliekamų garsų, stebino palaimos išpūdis.

Ne mažesnę nuostabą dėl skambinimo tobulumo kėlė minimalisto Philipo Glasso „Four Movements“ dviem fortepijonams traktuotė. Žinant, jog šio autoriaus muzika pagrįsta repetityvinėmis struktūromis su labai siaurais garsų aukščio santykiais, pastoviu aštuonių garsų pulsavimu ir statiška dinamika (kuo tikrai įsitikinome), keturios nemažos pjesės galėjo nusibosti dėl tam tikros gan įkyrios monotonijos. Tačiau dėl hipnotizuojančios dueto dėmesio koncentracijos, meistriško muzikos vedimo į priekį išlaikant įtampą, puikaus ritmo pojūčio ir tobulos technikos buvo įdomu ir įtaigu. Atrodė, kad galinga, tai siaurėjanti, tai plātėjanti garsų tėkmė neša vis tolyn.

Kitokius pojūčius sukėlė antroje koncerto dalyje aistringai, žaižaruojančiai ar tyliai ir ypač spalvingai traktuotos Astoro Piazzollos pjesės (dviem fortepijonams aranžuotos Kyoko Yamamoto) ir JAV džiazio pianisto bei kompozitoriaus Dave'o Brubecko ryškūs virtuoziški kūriniai (aranžuoti Eduardo Kutrowatzo). Ypatingas tarsi tobulo orkestro ansambliskumas, užburiantis puikia ritmikos pajauta, virtuoziskumu, bet kartu ir intelektualumu, žavėjo ir džiugino. Stebino ir tylių skambesių nuspalvinimas bei įprasminimas. Publikai prašant, duetas įspūdingai virtuoziskai paskambino dar du Piazzollos opusus.

Lapkričio 19 d. koncertavo du jauni, karjerą dar tik pradedantys pianistai: pernai lapkritį Olandijoje, Utrechte, vykusio 10-ojo tarptautinio F. Liszto pianistų konkurso I vietos nugalėtoja bei Spaudos ir Jaunimo žiuri prizus pelniusi Mariam Bacašvili (Gruzija) ir, susirgus II vietos laureatui iš JAV Peteriui Klimo, jį pakeitęs III vietos ir

publikos prizo laimėtojas Mengjie Hanas, studijavęs Hagos karališkojoje bei Amsterdamo konservatorijose. Kaip ir galima buvo tikėtis, F. Liszto konkurso dalyviai – tikri virtuozai, atsidavę pasirinktai profesijai. Abu jie koncertuoja visame pasaulyje, yra laimėję premijų įvairiuose konkursuose. Neseniai ECHO (*European Concert Hall Organisation*) M. Bacašvili paskelbė „Kylančia žvaigždė“ (šis titulas suteikia galimybę koncertuoti 21-oje prestižinėje scenoje), o išskirtinis M. Hano laimėjimas – I vieta Steinway'aus ir Marios Campinos pianistų konkurse Portugalijoje.

Pirmasis skambino Mengjie Hanas. Maurice'o Ravelio siuita „Kupereno kapas“ („Le tombeau de Couperin“) skambėjo šviesiai, trapiai, spalvingai, racionaliai. Kruopščiai nušlifotos visos detalės, subtilūs, puikiai perteikti tyliausi skambesiai. Pianisto susikaupimas kėlė pagarbą, jis tarsi juvelyras atsakingai atliko kompozitoriaus nuorodas. Skaidrus skambesys, nuostabi smulkioji technika ypač sužavėjo finalinėje siuitos dalyje (*Toccata*). Wagnerio–Liszto operos „Tanhoizeris“ uvertiūroje M. Hanas pademonstravo puikią atlikimo techniką, virtuoziskumą, sugebėjimą patogiai aprėpti kūrinio visumą, ramų pasitikėjimą savo galimybėmis. Bisui jis panašiai įtikinamai paskambino Isaaco Albénizo pjesę.

Visai kitaip suskambo tas pats „Steingraeber and Söhne“ fortepijonas, kai prie jo prisėdo smulkutė gruzinė M. Bacašvili. Jos programoje – gana retai dėl sudėtingumo atliekami Georgo Friedricho Händelio–Liszto Sarabanda ir Čakona operos „Almira“ temomis, „Dievo palaiminimas vienatvėje“ iš ciklo „Poetinės ir religinės harmonijos“, taip pat populiarūs, publikos mėgstami kūriniai – „Die Lorelei“ ir „Vengriškoji rapsodija“ Nr. 2. Ši talentinga pianistė, pasižyminti trapiais, tarsi su vualiu, šiltai skambančiais fortepijono garsais, vikria, lengva, virtuozine technika, stengėsi raiškiai traktuoti muziką, išbaigtai atlikti kiekvieną detalę. Gaila, kad kiek nukentėjo kūrinių visuma, judėjimas pirmyn, o *forte* kulminacijose pritrūko skambumo. Nustebino netikėta „Vengriškosios rapsodijos“ interpretacija. Vy-ravo noras groti kuo greičiau, stebinti sugebėjimu nors ir trapiai bei tyliai, bet labai greitai atlikti kulminacinius virtuozinius epizodus, o lėtos tėkmės muzikoje nesijautė vengriškų temų kaitros.

Koncerto pabaiga sukėlė šypseną, kai abu pianistai susėdo skambinti Liszto „Vengriškosios rapsodijos“ Nr. 6 transkripcijos keturioms rankoms. Jautėsi „greitomis“ paprepetuotas skirtingų individualybių duetas. Publika buvo laiminga, aplodismentais sveikino jaunuosius virtuozus.

ATKELTA IŠ 1 PSL.

Tarp pasakos, mito ir realybės

ir atliekant naują E. Balsio baletu muzikos interpretaciją, kūrybiškai bendradarbiauja net keli dirigentai. Svarbią pradžią padarė M. Staškus, ją plėtojo ir premjerai baletą parengė David Geringas, vėliau prie jo grįš M. Staškus, diriguos ir Modestas Barkauskas. Pasidžiaugę premjeriniu muzikos skambėjimu ateityje turėsime galimybę palyginti įvairias interpretacijas.

„Eglės žalčių karalienės“ pastatymų istorija atskleidė konfliktišką lietuvių muzikos ir choreografijos būseną. Abi – V. Grivicko (1960) ir Eligijaus Bukaičio (1976) – E. Balsio muzikos traktuotės netenkino nei kompozitoriaus (apie tai E. Balsys kalbėjo TV laidoje 1980 m. rugsėjo 26 d.), nei, manau, daugelio šio autoriaus muzikos gerbėjų. E. Balsio muzika jau buvo pažengusi toliau realistinės V. Grivicko pastatymo koncepcijos (dailininkas Juozas Jankus, dirigentas Chaimas Potašinskas). Kita vertus, ekstravagantiški E. Bukaičio ieškojimai (dailininkas Rimtautas Gibavičius, dirigentas Ch. Potašinskas) nesijungė su nuosaikiai moderniu E. Balsio sumanymu. „Negalutinė“ recenzuodama pavadinau ir Egidijaus Domeikos (1954–1998) versiją (1995, dailininkė Dalia Mataitienė, dirigentas Jonas Aleksa). Klasikiniu, neoklasikiniu šokiu ir pagarba muzikai grindžiamas choreografinis E. Domeikos braižas atrodė nepretenzingai „universalus“, tačiau vietomis stochojo rišlumo, logikos. Turint galvoje tuometinį nacionalinio repertuaro stygių, kurį mini A. Ruzgaitė, buvo džiugu, kad galėjome išgirsti J. Aleksos vadovaujamo teatro orkestro puikiai atliekamą E. Balsio muziką, pamatyti brandų Loretos Bartusevičiūtės ir kitų šokių.

Nūdienos realijų kontekste „Eglė žalčių karalienė“ – šis, anot Agnės Biliūnaitės, „archajiškas pasakojimas apie novatoriškumą ir iškimybę savo pasirinkimui, apie smurtą ginant įsisenėjusias tradicijas“, – naujai įgavo aktualumo. Tačiau mito daugiasluoksniškumą, įtampą, galingą energiją perteikti baletu ir juo labiau jį suvokti vargu ar įmanoma. Naujo baletu statytojai tarsi ieškojo aukso vidurio tarp Salomėjos Nėries eiliuotos pasakos ir senojo, tik lietuviams ir latviams būdingo mito.

Šiandien „Eglės...“ muziką galime suvokti įvairiai, tačiau neabejotina, kad E. Balsio veikalas yra ryškus savo meto kultūros reiškiny, užbaigęs pirmąjį lietuviško pokario baletu raidos etapą, drauge liudijantis stilistinio lietuvių muzikos atsinaujinimo pradžią. E. Balsys sukūrė įtaigią simfoniską baletu partitūrą, tapusią chrestomatinio lietuviško baletu pavyzdžiu. Apgalvota pagrindinę kūrinio mintį

įprasminanti leitmotyvų sistema, dinamiška veikėjų charakteristika, išplėtos lyrinės scenos, išradinga orkestruotė visiškai atskleidžia E. Balsio – dramaturgo ir simfonisto – talentą. Drauge muzikinė mintis partitūroje užfiksuota aiškiai, preciziškai. Kompozitorius, atrodo, nebuvo linkęs eksperimentuoti, baletu meną siekė atnaujinti iš vidaus, laikydamasis baletu aprobuotų komponavimo metodų. Simbolinė mito struktūra, apibendrintas, universalus

ekspresyvus meilės *Adagio*. Jis perteikė muzikoje slypinčią energiją, kuri, sukūrus šį fragmentą, praradė jo muzikos autorių. Garais kompozitorius verkia žinomoje Eglės raudoje, kuri pastatyta ir solistės atlikta dar ekspresyviau. Kartojama finale ji choreografo sukurta lyg savęs baudimas (*mea culpa*), raiškiai imituojant smūgį į paširdžius, prieš tai beveik isteriškai padrikais judesiais išreiškiant apėmusį nepakeliamą skausmą žuvus Žilvinui. Po raudos, skambant

šliaužia „tikras“ (dirbtinis) žaltys, apsimetėlei jaunamartei (persirengusiam jaunuoliui) iškrenta dirbtinė krūtis; bučiuojamasi, glėbesčiuojamasi, smūgiuojami (tiesa, stilizuotai) antausiai, džiaustomi baltiniai. Ar tai specifiniam baletu naratyvui suteikė aiškumo? Abejoju. Abstraktesni, modernesni ir scenoje tikroviški atrodė vandens purslai seserų maudynėse, nebyliai šaukiantis (išsižiojęs) kordebaletas žalčių šokyje, efektingas realiai abstraktus Eglės nusileidimas

rožinė. Ekstravagantiški (gal su kažkokiu neatpažintu stiliumi siejami) deriniai trukdė suvokti šokio ir muzikos simbiozę.

Palubėje pakabintas išgaubtas lėkštiškas apskritimas, nepaisant sueižėjusio ir paauskuoto, raudonomis „kraujo“ dėmėmis apšlakstyto paviršiaus (beje, kaip ir speciali pradinė baletu uždanga), nebuvo įtaigus. Užpildomas saulės spindulių šviesos ar blankesnių mėnulio atšvaitų, jis nušviesdavo dangų (galinė siena), antroje dalyje buvo įrėmintas tamsiai violetine linija. Vis dėlto ši įvairovė nesukėlė gilesnių rodomos pasakos-mito asociacijų, greičiau erzino savo rytietišką blizgesiu, atrodė svetimkūnis, trukdė susikaupti. Visame baletu vyravo tamsa. Pasigedau muzikos dramaturgiją atspindinčių kontrastų. Kostiumai lakoniški, su neišskiriančiais liaudiškais akcentais (sermėgos, skarelės, liaudiškos juostos). Spalviškai jie susilieja su scenovaizdžiu.

Adekvatų foną pagrindiniams baletu veikėjams Eglei ir Žilvinui sudarė kordebaletu artistai, besijungdami į gana išradingas sinchronines ir asinchronines kompozicijas. Abiejuose veiksmuose seserų vaidmenis meistriškai atliko Inga Cibulskytė ir Maja Dolidzė. Antroje dalyje choreografo siūlomą, nuosaikiai modernizuotą tekstą gerai perskaitė Eglės vaikai – Danielius Dolanas (Ažuolas), Voicechas Žuromskas (Beržas), Oriana Jimenez (Drebulė), įtaigiai pažeidžiama savo nerūpestingu šokiu ir vaidybinėmis reakcijomis. Mizanscenų veiksmą kruopščiai plėtojo Urtė Bareišytė (Motina) ir Mantas Daraškevičius (Tėvas).

Baletu artistai, taip pat kaip ir orkestro muzikantai, atrodo, mėgavosi meistriška ir aiškia, emocionalia E. Balsio muzika. Jos emocinis poveikis, manau, galėtų ir turėtų būti didesnis, nepaisant nuo 7-ojo dešimtmečio progresavusio tradicijos ir novatoriškumo suvokimo, įgytos meninės patirties, kintančio pasaulinio baletu kultūros konteksto. Susipažinusi su naujuoju pastatymu, mintimis grįžtu ir iš naujo įvertinu ankstesnius. „Eglė žalčių karalienė“, paveikta kitų laiko ir erdvės matavimų, tarsi nepajudėjo iš vietos, kaip ir anksčiau liko tarp pasakos, mito, realybės ir fantastikos, schematiškų bei gyvybe pulsuojančių personažų. Tarp tradicijos ir novatoriškumo, kurie maksimaliai įtaigiai ir šįkart nesusilieja.

AUDRONĖ ŽIŪRAITYTĖ

Genadijus Žukovskis (Žilvinas) ir Kristina Gudžiūnaitė (Eglė)

M. ALEKSO NUOTR.

muzikos lygmuo (pagrįstai tyrėjų kadaise pabrėžtas) šiandien atrodo reliatyvus, nėra besąlygiškas. Baletu turinys jau partitūroje, atspindinčioje paties kompozitoriaus sukurta libretą, yra dramaturgiškai tikslingas. Jis išryškino realistinius pasakos pradus, intensyviai plėtojo pagrindinių veikėjų žmogiškų jausmų dramą. Baletu, kaip teatro žanro (literatūros dramos prasme), pojūtis muzikoje labai ryškus, koncertinis jos atlikimas gana tiksliai tą dramą atspindėtų, iš dalies ir atspindi, kai girdime, beje, gana retai, šio baletu muzikos fragmentus.

Choreografas G. Williamsonas, susipažinęs su mitu ir įsiklausęs į muziką, pastatymo prioritetu pasirinko Eglės (naivios, smalsios mergaitės, laimingos moters bei motinos) jausmų dramos dinaminę kreivę su jos dvasinę stiprybę iškeliančia kulminacija. Eglės personažo virsmą įtaigiai įprasmino Kristina Gudžiūnaitė, padedama Genadijaus Žukovskio (Žilvinas). Jų kartais agresyvių potėpių partnerystės apogėjumi tapo gausėsnis modernių laužytų linijų, sudėtingas,

šviesiajam Eglės leitmotyvui, skausmas sutramdomas. Taip pat kaip veiksmo pradžioje, simboliškoje „dangaus lėkštėje“ sumirguliuoja šešėliai. Eglė sudvejinama (matome šydu apsigaubusią jos dvynę – lyg vaidilutę, laumę ar raganą, kurios, priešingai nei originale, naujame pastatyme neliko). Atskleidžiamos ypatingos „laisvos nuo dievų ir žmonių, mągiškosios galios, kurių dėka Eglė geba grąžinti vaikus atgal į gamtą“ (pagal A. Biliūnaitę). Gaila, kad šis mitologinis lygmuo naujame pastatyme praeina punktyru, tik įsigilinus adekvačiai suvokiamas, nors galėtų būti plėtojamas. Kita vertus, pasigedau stebuklą išryškinančių ir su tikrove susiliejančių dramaturgiškai pakilių simbolių ir drauge realių akcentų – pavyzdžiui, žalčio vartimo jaunikaičiu.

Choreografo vaizduotė riboja (ar klaidingu keliu kreipė) siekis pasakoti „tikrą“ istoriją. Tai provokavo vartoti realistinius atributus ir mizanscenas, kurie glumina. Scenoje mosuojama peiliais, dagiais, grėbliais, kumščiais, žudoma kirviu; rieda kaimiškas vežimas,

į povandeninę karalystę. Tinkama buvo žvynų apyrankė – Eglei žalčio dovanotas prierašumo ženklas, lemtingus garsus skleidžianti kriauklė-ragas, privalomi pasakojimo atributai: verpstė, klumpės, rėtis.

Anksčiau minėtos realistinės detalės disonavo ne tik su choreografijos stiliumi, bet ir su mažiausiai naujame pastatyme priimtinu scenovaizdžiu. Jo idėja – šokiui išlaisvinta scenos erdvė (ypač pirmoje pastatymo dalyje, nes antroje ji šoninėmis ir viršutinėmis „užuolaidomis“ suspaudžiama), dekoratyvus grindų pakilumas, sukuriantis ežero kranto iliuziją (beje, kodėl ežero, kai muzikoje siaučia audra jūroje, ji minima ir rašytiniuose šaltiniuose?). Nuosaiki simbolika galėjo būti patraukli, bet įgyvendinimas pasirodė atstumiantis. Visų pirma tai susiję su spalvine gama. Pirmoje dalyje vyraujanti laišos ir morkų spalvų paletė gal ir simbolizuoja tikrą gyvenimą žemėje prie vandens, bet „pjaunasi“ su mėlynais dangaus ir vandens atspalviais. Antroje dalyje vyrauja violetinės, saulotinės, žalsvos spalvos, įsiterpia

Keisti kitus

(Ne)laisvės apraiškos vilnietišrame teatro pasaulyje

MILDA BRUKŠTUTĖ

Pastaruoju metu teatras vis kalba, užsimena apie laisvę: žodžiais, ženklais, eilėmis, erdvėmis. Šios dažnos, bet ganėtinai smulkios apraiškos beveik visada atrodo labai dviprasmiškai, o tai norom nenorom skatina susimąstyti. Gal ne tiek apie laisvę ar ėjimą į ją, kiek apie kažin kokią ne visai apčiuopiamą beprasmybę. Kiek apskritai laisvas žmogus norėtų sėdėti teatre ir kartu su vaidmenyse įkalintais aktoriais mąstyti apie laisvės ir nelaisvės išraiškas?

Noras išsiveržti iš uždaros teritorijos, kambario, tėvynės ar scenos, ieškant naujų erdvių ir žiūrovų, perkelia neramų ieškotoją kartu su visais jo kompleksais kur nors *ne čia*. Tas *ne čia* laimės ieškančiam herojui suteikia ne tik naujų progų ir galimybių, bet ir leidžia pasinerti į išlaisvinantį, nuo atsakomybės atleidžiantį nesusipratimą, tampantį likimu. Dažniausiai toks individo pateikimas į nelaisvės pinkles ir yra būdas suvokti, kas yra laisvė, nes ji, kol lengvai pasiekama, yra ne apmąstymų šaltinis, o tik buvimo dalis.

Naujose teatro patalpose, pavadintose „House of Puglu“, buvo rodomas meninio sindikato „Bad Rabbits“ spektaklis „Vienatvė. 1991“. Daug kam, matyt, buvo smalsu ne tik pamatyti spektaklį, bet ir apžiūrėti naująsias patalpas (Vilniaus g. 16), esančias buvusiam „Sattos“ klube. Čia iš tiesų justi žavaus susijaudinimo ir, sakykime, laisvės kvapas – taip jau nutinka, kai jauni žmonės ima valdžią į savo rankas. Ir dabar tie jauni žmonės šaukia „veik!“ beveik kiekvienam, jų durys atviros, rodos, visiems, gebantiems susimokėti nebaisiai didelį nuomos mokestį. Iš dalies tai gerai, nes galų gale bus proga susijungti visiems teatro užtarėjų stokojantiems benamiams ir galbūt prasiveržti su nauja jėga. Jiems nebeteks jaustis svetimiems, pavyzdžiui, vos vienam vakarui patekus į „Menų spaustuvės“ ar Lietuvos nacionalinio dramos teatro sceną, t.y. nereikės jaustis svečiu ten, kur kitiems – namai; „House of Puglu“ visi dirba panašiomis sąlygomis. Kita vertus, šiems svečių namams kyla grėsmė tapti vieta be veido, kurioje klesti savi-veikla. Lyg ir neturėtų taip būti ir daug maloniau būtų teigti atvirkščiai, bet visgi – laisvė ir kokybė ne taip jau ir dažnai susitinka.

Panašios mintys kyla mąstant apie tai, kad Audronis Liuga neteko savo, LNDT teatro meno vadovo, pareigų. Tenka prisiminti, kad aš pati per pastaruosius metus daug kartų kritikavau A. Liugos veiklą, rašydama apie šio teatro pastatymus. Tačiau tai susiję ne tik su tos veiklos kokybe, bet ir su

„Bedalis ir labdarys“

L. VANSEVIČIENĖS NUOTR.

tuo, kad gilintis į ją man visuomet buvo įdomu. Ir kol kas nežinia, ar teks džiaugtis LNDT, per penkerius Liugos kadencijos metus tapusiu uždaresniu ir mažiau nepajudinamai tikslu, atsivėrimu, ar su liūdesiu stebėti jo savitumo, conceptualumo baigtį; naujuose teatro ateities planuose galima įžvelgti ir viena, ir kita.

Grįžkime prie „Bad Rabbits“ spektaklio, nuo kurio ir pradėjau. „Vienatvėje. 1991“ labai dažnai minimas žodis „laisvė“. Grynas, niekuo neprisidengtas, jis kelia didžiulį nepasitikėjimą. Vos 1991 metais gimęs jaunuolis, besididžiuojantis savo laisve ir kartu besikremtantis

teatrą, taip pat savavališkai priskiriama prie laisvųjų. Įdomu tai, kad šiame spektaklyje ji – kaip reta supančiota. Žiūrovai čia atakuojami telefonų žinutėmis (prieš spektaklį kiekvieno paprašoma pasakyti savo numerį), kuriomis jie, atsitiktinumo (?) tvarka anonimiškai (o tai rodo kūrėjų bailumą) iškviečiami į sceną. Atsidūrę priešais žiūrovus jie patenka į dar didesnės nelaisvės pinkles, mat yra priversti (žodis gal kiek per riebūs) sakyti jiems iš anksto paruoštą tekstą, taip ir nepridurdami nieko savo. Taip, nors ir bandydami pasirodyti šį tą išmaną apie žmogaus laisvę, ką byloja jau pats kalbėjimo, kaip paskaitos

„Dievas yra DJ“

T. IVANAUSKO NUOTR.

dėl savo mamos nelaisvo gyvenimo būdo, atrodo mažų mažiausiai infantilus. Nors taip, toji laisvė paskaitos forma apžvelgiama įvairiais būdais – ir kaip atsakomybės, vienatvės, sąmoningumo našta, ir kaip apskritai sąlyginis dalykas. Publika, matyt, dėl to, kad vaikšto į

skaitymo, būdas, kūrėjai įvairiomis, tikėkimės, nors retkarčiais tyčinėmis dviprasmybėmis suteikė progos pamąstyti apie įvairias laisvės simuliacrų formas.

Netrukus po to OKT / Vilniaus miesto teatro Studijoje įvyko jaunos režisierės Kamilės Gudmonaitės

spektaklio „Dievas yra DJ“ pagal Falko Richterio dramaturgiją premjera. Čia buvo analizuojami tos pačios begalinės laisvės padariniai – nebelieka nieko tikro, net pats gyvenimas tampa tik eiliniu projektu. Šiuo atveju, deja, pats spektaklis atrodo mažiausiai tikras: kažin ar įmanoma patikėti kūrėjų nuoširdumu, kai per daugiau nei dešimtį metų kiekvienas norėjęs spėjo pasakyt savo nuomonę šiuo klausimu. Tai jau antras F. Richterio pastatymas šį sezoną toje pačioje Studijoje (dar buvo Artūro Areimos „Po ledu“). Toks pat tvarkingas, laiko patikrintas ir nekeliantis abejonių savo teisumu. Regis, tuoj bus sunku prisiminti, kad dar ne taip seniai ši erdvė ketino atsiverti drąsiems, rizikingiems eksperimentams ir neprognozuojamiems, atsakomybės naštos dar taip neprislėgtiems jauniems kūrėjams. Gal laisvės ir kantrybės ištekliai čia jau palaipsniui senka ir todėl vietos telieka nelaisvai, bet užtat kiek labiau užtikrintai nuvalkiotos temos analizei ir gerokai gyvesniems paties Oskaro Koršunovo darbams?

Na, o dar vienai, kiek vyresnės kartos režisieri Gabrielei Tuminai-tei dėl vietos tikrai nereikia jaudintis – Vilniaus mažajame teatre jai suteikiamos visos galimybės. Ir ji, jomis naudodamasi, tarytum tęsia tai, ką pradėjo praėjusiais metais statydama Juozo Tumo-Vaižganto „Dėdes ir dėdienes“: vėl pasirenka scenai pritaikyti ne itin lengvą lietuvišką kūrinį – šį kartą Paulinos Pukytės 2013 m. išleistą dialogų ir monologų knygą „Bedalis ir labdarys“ – ir bando kalbėti apie lietuvišką mentalitetą. Herojų laisvės paieškos ir jos praradimas čia, kaip ir ankstesniuose

dvejuose pastatymuose, siejasi su užsieniu (spektaklyje „Dievas yra DJ“ tai – visas pasaulis, o pagrindinis „Vienatvės. 1991“ nelaisvės pavyzdys – lietuvi Motina, gyvenanti Londone), tik šįkart tas užsienis, tarytum likimas ar pagrindinis veikėjas, iškeliamas į pirmą planą, aukščiau už patį žmogų.

Atsisakydama inscenizacijos autoriaus ir taip išlaisvindama teatrą iš siužeto pinklių, režisierė stumia aktorius (Larisa Kalpokaitė, Almantas Šinkūnas, Josif Baliukevič, Daumantas Ciunis, Aura Garmutė, Agnė Kiškytė, Tomas Kliukas, Elžbieta Latėnaitė, Gintarė Latvėnaitė, Vilija Ramanauskaitė, Tomas Rinkūnas, Tomas Stirna, Agnė Šataitė, Mantas Vaitiekūnas) į kiek nepatogią padėtį. Jie čia ir patys svarbiausi, ir nieko nepešę. Tokie nei pliki, nei prisidengę. Geriau tiems, kuriems pavyko sukurti kiek linksmesnį, atpažįstamą charakterį, o traagiškieji veikėjai taip ir liko be veido, – juk dažnai šiame Pukytės tekste girdime labiau kalbos, nei žmonių istorijas. Labiausiai pasisėkė Elžbietai Latėnaitei ir Daumantui Ciuniui, mat jie čia – jungiamoji grandis: tvarka, teisingumu, emigrantais besirūpinančios kontoros tarnautojai. Verta pasakyti, kad scenos sujungtos gana sklandžiai, gero kai tiksliau ir išraiškingiau nei „Dėdžių ir dėdienių“ pastatyme, gaila tik, kad pačioms scenoms šį kartą nebuvo skirta pakankamai dėmesio.

Prieš tai minėtuose spektakliuose kūrėjai bandė dangstyti interaktyvumu, telefonais, arbata, maistu ar nuogu kūnu. Tuminaitė, kaip Mažajam teatrui ir priklauso, renkasi estetiškesnį sprendimą ir ne tik visas spragas, bet apskritai viską stengiasi užkaišyti kompozitoriaus Giedriaus Puskunigio muzika. Kad ir kokia graži ji būtų, nuolat jai sukanantis, garsėjant ir tylant pasidaro sunku tą grožį vertinti, ką jau kalbėti apie tai, kad spektakliuose yra scenų, kurioms suskambėti gyvybiškai reikia tylos.

Teatrui, pradėjusiam gręžtis jau ne į save, o į savitais būdais laisvės ieškančią, bet per nežinojimą supančiotą žmogų, dar trūksta drąsos atsiverti, nesidangstyti ir leisti sau būti silpnesniams. Ne tik tiesa, bet ir klaidos gali būti nuvalkiotos arba įdomios, atsargiai dviprasmiškos, vedamos noro patikti arba smalsiai, įžūliai ir nuoširdžiai provokuojančios pačius kūrėjus. Apie laisvę prabilusiam teatrui to norėtųsi ir palinkėti – nebesidangstyti dėmesį trumpam atkreipiančiomis priemonėmis, o veikti, net jei, kaip tuomet galėtų paaiškėti, pro šalį. Antraip visos teatre paliečiamos prasmingos temos gali likti tik beprasmmėmis pastangomis ne keistis, o keisti kitus.

Paskutiniai Žmogaus namai

Apie Romualdo Požerskio fotografavimą senelių namuose ir humanistinės fotografijos vertę

TOMAS PABEDINSKAS

Šiais metais pasirodęs Romualdo Požerskio albumas „Paskutinieji namai“ ir spalio pradžioje Ham-burge, galerijoje „Mare liberum“, atidaryta šio ciklo paroda atrodo kaip savaime suprantami įvykiai, bylojantys apie ilgalaikį humanis-tinės fotografijos įsitvirtinimą Lie-tuvoje. Jie taip pat rodo neblėstantį dėmesį tokiems kūriniams už mūsų šalies ribų. Tačiau atsiribojus nuo įprasto ir todėl šiandien jau mažai ką bepaaikšinančio jų apibūdinimo „klasikos“ vardu, kyla klausimai, į kuriuos dar nėra atsakymų. Ko-dėl prieš tris dešimtmečius senelių namuose Lietuvoje sukurti darbai šiandien įdomūs ne tik Lietuvoje?

Viena iš to priežasčių yra pati hu-manistinės fotografijos esmė – to-kia fotografija lengvai suprantama vaizdų kalba pasakoja apie visiems žmonėms bendras patirtis. Kaip prisimena Požerskis, mintis foto-grafuoti senelių namuose jam kilo baigus seriją apie vaikų ligoninę. Fotografas savo kūryboje siekė pa-rodyti universalų gyvenimo ciklą, vaizdais kalbėti apie gimimą ir mirtį kaip neišvengiamus žmogaus gyve-nimą įrėminančius įvykius. Vaikų li-goninėje skausmas ir drama veda į gyvenimą, o senelių namuose pra-leidžiamas gyvenimo tarpsnis, kai „kūnas kriošta, o dvasia turi ruoštis paskutinei kelionei“ (Skirmantas Va-liulis, „Apie fotografiją“, 2011, p. 347).

Tačiau Požerskio pasakojimas apie žmogaus gyvenimą ir pasi-ruošimą mirčiai yra kitoks ir tam tikra prasme dramatiškesnis nei kitų Lietuvos humanistinės foto-grafijos atstovų, iš kurių jis mokėsi kūrybinio kelio pradžioje. Kitoks,

nes universalus pasakojimas apie egzistenciją čia įgyja konkretesnius kontūrus: fotografijų herojais tampa konkretūs asmenys – seneliai, kurie nuo „Žmogaus šeimos“ yra atskirti paskutinių namų sienų ir negalios. Dramatiškas, nes žiūrovas tokioje ribotoje ir daugeliui tiesiogiai ne-patirtoje socialinėje aplinkoje at-pažįsta žmones, tokius pačius kaip ir jis pats. Nepaisant visko, Požers-kio įamžinti seneliai, atrodo, išgy-vena visą jausmų paletę: linksmy-bes, draugystę, liūdesį, vienatvę ir tylų susitaikymą su likimu. Iš čia ir kyla emocinis fotografijų poveikis – jos aiškiai parodo gyvenimo pasku-tiniuose namuose kitoniškumą ir leidžia suprasti, kad tą gyvenimą tenka patirti tokiems pat žmonėms kaip ir mes patys.

Kita vertus, pats socialinių ribų peržengimas ir žiūrovo nepatir-tos tikrovės fiksavimas visuomet suteikia fotografijai įdomumo. Į tai dar XX a. 8-ajame dešimtme-tyje dėmesį atkreipė Susan Sontag. „Smalsiai, atsietai, profesionaliai žiūrėdamas į kitų žmonių tikrovę, visur esantis fotografas veikia tarsi peržengdamas klasinius interesus – taip, tarsi jo perspektyva būtų uni-versali“, – teigia amerikiečių rašy-toja („Apie fotografiją“, 2000, p. 63). Žvelgiant į socialinius paribius fo-tografo žvilgsniu, jie gali pasirodyti nemažiau „egzotiški“ nei tolimos šalys. Pavyzdžiui, amerikiečių fo-tografas Bruce’as Davidsonas (ku-ris, beje, įkvėpė Požerskį sukurti se-riją „Lietuvos senamiesčiai“) viso socialinio spektro atstovus įamžino 8-ojo ir 9-ojo dešimtmečių sandū-roje fotografuodamas Njujorko metro. „Aš tarsi buvau atradimų kelionėje. Man nereikėjo vykti į

Romualdas Požerskis, iš ciklo „Paskutinieji namai“, Laugaliai (53). 1984 m.

Serengečio plynės, galėjau foto-grafuoti gyvūnus čia, tiesiai prieš mane. Ir jie buvo puikūs“, – prisi-mena fotografas savo patirtį tuo-met nesaugiame didmiesčio metro (interviu <https://www.youtube.com/watch?v=gY6o2CoOgV4>).

Žinoma, kurdamas ciklą apie senelių namus Požerskis peržengė ne tik socialines ribas, bet ir ryžosi pažvelgti į daugelio mūsų dar ne-pažintą egzistenciją ant nebūties slenksčio. Šiam žingsniui reikėjo svaresnės motyvacijos nei foto-grafo smalsumas ar neįprastos so-cialinės tikrovės vaizdų medžio-klės įkarštis. „Psichologiškai buvo sunku. Nuvažiavęs porą valandų sėdėjau automobilyje ir pats ruo-šiausi, galvojau, ką pasakyti [se-nelių namų – aut. past.] direktorei.

Kokie argumentai, kad aš fotogra-fuoju? Juk nefotografuoju nei spau-dai, nei laikraščiai, nei žurnalui, o parodose senukus rodyti buvo visai nepriimtina. Tai tema, kuri socia-listiniais laikais buvo užribyje – ji nebuvo uždrausta, bet prie ideolo-ginių šūkių netiko“, – dalinasi prisi-minimais Požerskis. Tačiau kaip tik sąmoningai pasirinkta oficialiosios to meto ideologijos neatitinkanti kūrėjo pozicija tapo atspirtimi sie-kiant parodyti tikrą gyvenimą. Ne mažiau motyvacijos imtis įvairiais požiūriais sudėtingos temos suteikė ir humanistinę pasaulėžiūrą, dėme-sys „paprastiems“ žmonėms, jų tar-pusavio ryšiams bei išgyvenimams.

Galbūt ši dvejopa motyvacija lėmė tarsi du fotografijų ciklo lygme-nis. Požerskis savo fotografijomis ir pasakoja, ir tiesiog parodo. Pa-sakojimas, be abejo, priklauso di-džiajam humanizmo naratyvui ir yra pilnas vaizdinių metaforų. Jo-mis gali tapti ir sovietinių lozungų sugretinimas su nykia senelių namų erdve, ir plevėsuojanti užuolaida, ir net pati šviesa. Vienos šių me-taforų perteikia fotografo poziciją tuometinės santvarkos atžvilgiu, kitos byloja apie būtį ir nebūtį, ne-pavaldžias konkretaus laikotarpio aplinkybėms. Kita dalis fotografijų tiesiog dokumentuoja paskutinių namų kasdienybę, buitį, gyvenimą fizinėje ar psichinėje negalioje. Šiandien tokios fotografijos papildo ciklą dokumentine verte – kasdie-nio gyvenimo detalės, kurių foto-grafas tuomet nesureikšmino, da-bar jau atrodo kaip neoficiozinės to meto realybės ženklai. Ši galimybė pasitelkus fotografiją menamai per-žengti dar vieną – laiko – ribą taip pat lemia Požerskio fotografijų (kaip, beje, ir bet kurios senos nuotrau-kos) svarbą mūsų dienomis.

Vis dėlto, net ir įvardijus prie-žastis, dėl kurių Požerskio ciklas

„Paskutinieji namai“ šiandien at-rodo įdomus ir sulaukia dėmesio, kiti nepatogūs klausimai lieka ne-atsakyti. Juos verčia užduoti ne tik konkretus lietuvių fotografo darbas, bet ir visa fotografija, klausianti: „Kaip gyveni, Žmogau?“ Fotografo humaniškas požiūris ir žiūrovo įsivaizduojamas susitapatinamas su fotografijų herojais nepaneigia fakto, kad ir autorius, ir žiūrovas lieka tik svečiais tikrovėje, kurią įamžino fotografijos. O tai savo ruožtu gali būti lemtinga aplinkybė – pavyzdžiui, legendinis humanisti-nio fotoreportažo atstovas Robertas Capa kare įžvelgė savitą romantiką, tačiau su juo kategoriškai nesutiko italų kilmės fotografas Tony Vaccaro, fotografavęs Antrąjį pasaulinį karą ir pats jame kovojęs kaip eilinis. Laiki-nai ir laisvu noru patiriama tikrovė gali atrodyti visai kitaip, kai ji tampa neišvengiama tavo gyvenimo dalimi. „Kai pakliuvau į senelių namus ir pra-dėjau fotografuoti, labai apsidžiaugiau, kad radau kitą pasaulį“, – prisimena Požerskis. Viena vertus, tai – aistringo fotografo humanisto žodžiai. Kita ver-tus, jie negailestingai byloja, kokia to-lima yra fotografijos suteikiama patir-tis pačių senelių išgyvenimams.

Tad jei tobulas humanistinis pa-saulėvaizdis yra nepasiekiama uto-pija, o pastarąją padedanti kurti fotografija nepajėgi tiesiogiai per-teikti žmonių išgyvenimų, kodėl ji netampa vien tuščiaaviduriu ideolo-giniu vaizdiniu? Galbūt todėl, kad kūrybos srityje fotografai neapsi-riboja siekiu objektyviai pavaiz-duoti tikrovę ir nėra įsipareigoję pakeisti pasaulį. Čia reikšmingi kiti, gal ne tokie ambicingi, bet ne mažiau svarbūs tikslai – keisti žiū-rovo požiūrį, vidinę jo būseną ar net įkvėpti daugiau tikėjimo žmogiš-kumu, net jei tas tikėjimas niekada neišsipildytų.

Kronika

Pristatytas MMC muziejaus pastato projektas

Vienas garsiausių pasaulio archi-tektų Danielis Libeskindas kartu su Vilniaus miesto meru Remigijumi Šimašiumi ir Modernaus meno centro įkūrėju Viktoru Butkumi pristatė MMC muziejaus pastato projektą.

Muziejaus pastato projekto idėja – stačiakampiam tūryje atsirandan-tis įkirtimas, tarsi simboliški kultū-ros vartai, jungiantys senąjį miestą su pastato vidumi ir jame esančia kolekcija.

Tiesių linijų pastato fasadas bus padengtas šviesaus, grublėto be-tono plokštėmis. Vidinis kiemelis įstrižai perskros visą pastatą nuo vieno kampo iki kito. Jo akcentu taps ryškūs laiptai, jungiantys mu-ziejaus vidaus erdves su miestu ir aikšte bei kylantys į apželdintą skulptūrų terasą.

Daniel Libeskind, MMC muziejaus pastato projektas

Didelio ekspresyvaus vidinio kiemo įterpimas į stačiakampių formų pastatą turį leidžia architek-tams atverti visą pastatą, istiklinant jį nuo lubų iki žemės ir pripildant erdves natūralios dienos šviesos. Piet-nėje pusėje šviesa į ekspozicijų sa-les bus reguliuojama penkių metrų konsole, kuri šilčiausiais vasaros mėnesiais mes natūralų šešėlį.

Atvykdami iš senojo miesto pu-sės, lankytojai įžengs į erdvią, saulės

šviesos pripildytą fojė. Laisvo atviro plano galerijų erdvėms yra skirta net 1000 kv. m. Jose tilps nuola-tinė muziejaus kolekcija ir laiki-nos parodos.

„Modernaus meno centro mu-ziejus taps ne tik ypatingos kolek-cijos namais, bet savo dizainu su-jungs muziejaus erdves su miestu ir taps nauju kultūros centru vilnie-čiams“, – sako architektas Danielis Libeskindas.

Fantasmagorija X

Įpusėjęs 10-ajai Kauno bienalei „Sujungti“

AGNĖ NARUŠYTĖ

Turbūt simboliška, kad rašau praejus dešimčiai savaitių po bienalės atidarymo. Jos pagrindinė paroda tuščiose Centrinio pašto administracinėse patalpose „Gijos: fantasmagorija apie atstumą“ iškelia klausimą apie informacinių technologijų sumažintos erdvės padarinį – suspaustą laiką. Apie tai kalbėjo parodos kuratorius Nicolas Bourriaud – sumažėję atstumai, sako jis, naikina santykius. Skamba paradoksaliai, bet jis teisus. Kai nebereikia gaišti laiko įveikiant atstumus (prieš dvidešimt metų būčiau turėjusi šį straipsnį užbaigti bent valanda anksčiau, kad spėčiau nunešti jį į redakciją), viską galima padaryti greičiau (laikraštis būdavo parengiamas iki ketvirtadienio 16 val., dabar – iki trečiadienio 14 val. ir išeina jau truputį pasenęs), bet visas laikas užpildomas kažko naudingo darymu, o būtinybė pereiti iš vienos vietos į kitą – tik laiko švaistymas. Į laiko šiukšlyną patenka ir santykiai su pakeliui sutiktais žmonėmis ar net su pačiu savimi. Taip prigaminama visko labai daug, niekas net nespėja vartoti. Pavyzdžiui, per tas dešimt savaitių atidaryta ir uždaryta daugybė parodų, kurias mažai kas spėjo pamatyti, prirašyta recenzijų, laikraščiuo kuriant svaiginančios įvykių kaitos fantasmagoriją. Tuo metu Kauno bienalė, veikianti iki pat metų pabaigos, ramiai laukia, kol atmintis išbraukys pirminių patirčių klaidas, ištrins vienadienius įspūdžius ir pamažu sumūrys įvykio monumentą.

Juk ši bienalė – jubiliejinė, jau Tarptautinės bienalių asociacijos narė, ją rengė per 100 žmonių, vadovaujami Virginijos Vitkienės, joje dalyvauja nebesuskačiuojamas kiekis menininkų iš viso pasaulio, atidarymas išsitęsė per tris dienas, paskui dar kelias savaites vyko edukaciniai, rezidencijų ir bendruomeninių menų renginiai. Bienalė užima ne tik tai įprastas meno erdves (Mykolo Žilinsko dailės ir Kauno paveikslų galerijas), bet ir Centrinį paštą, buvusias „Drobės“ ir Dirbtinio pluošto gamyklas. Nors parodas sieja bendradarbiavimo tinklo idėja, viską aprėpti vienu straipsniu darosi sunku. Tad veju asmeninę patirčių giją, šiuo žodžiu prisimindama ir tekstilines bienalės šaknis. Kartu su Aurelija Maknyte ieškodama „Drobės“ fabriko supratau, kad tekstilės bienalės ir turėjo atsirasti Kaune. Navigacinis žemėlapis jos išmaniajame atskleidė urbanistinę paslaptį – aplinkui yra visas tinklas gatvių, pavadintų tekstilinais vardais: šalia Drobės dar yra Kanapių, Virvių, Siūlų, Šeivų, Vilnų, Nyčių ir Linų gatvės. Jas įvardydami fabrikų statytojai surezgė ir

miesto likimą. „Klišė!“ – į tai man atsako viduje plevėsuojančios vėliavos, kurias čia sukabino vokiečių grupė „Konsortium“ (Lars Breuer, Sebastian Freytag, Guido Münch). Gamybinėje aplinkoje prifotografavę fragmentų, jie lyg ir moja modernizmo utopijai, lyg ir bodisi jos nuolatinio linksniavimu, šaiposi iš estetų ir conceptualistų, pavargę nuo savo išduoto tikėjimo. Mašininės euforijos dantračiai čia virsta Bauhauzo dizainu, o šis – nebeveikiančio fabriko plytomis, kurias taip pat netrukus pakeis naujo pastato betonai. Bet kol vyksta bienalė, čia kai kas tebegaminama – olandė Guda Koster iš vietoje rastų medžiagų siuva kostiumus, įkalinančius juos dėvinių žmonių galvas taškuotame cilindre, bangelėmis

puldinėjančios naujovės „sužadina vaizduotę“. O ji, mums besistengiant atsiriboti nuo atsipykusios netolimos praeities, maišo ateities svajones su priešistore, taip sukurdamą utopiją (p. 246). Jos architektūrinės išraiškos – pasazai, interjerai, parodų salės ir panoramos – yra „sapnų pasaulio liekanos“. Bet jos padeda ir atsibusti – per ekonominę krizę, rašo Benjaminas, „mes imame buržuazijos paminklus suvokti kaip griuvėsius, jiems dar nepradėjus irti“ (p. 259). Galbūt kaip tik dėl pasaulį krečiančios krizės Benjaminas fantasmagorijos viziją vėl tampa aktuali. Mes vaikštome po ką tik pastatytų stiklinių dangoraižių miestus taip, tarsi jie būtų kažkokios svetimos ir pamėkliškos civilizacijos liekanos. O bienalė

Darius Žiūra, „Monumentas utopijai“. 2015 m.

A. NARUŠYTĖS NUOTR.

dekoruotame kube ar languotame kūgyje. Šios „Miegančiosios gražuolės“ ir „Nusmukę gyvenimai“ tampa Walterio Benjaminas Paryžiaus arkadų, pastatytų kilus tekstilės prekybos bumui, fantasmagorijos personažais – gyvos skulptūros tiesiogine to žodžio prasme neria į apsipirkimo pramogą virsdamos prekėmis, kurios „mėgaujasi savo ir kitų susvetimėjimu“ („Nušvitimai“, 2005, p. 250).

Benjaminas rašo apie industrializacijos epochą, kai pojūčius

mus veda į netolimos sovietinės praeities griuvėsius, kurie naujovių nepakeliančioje vaizduotėje virto saugumo utopija. Ji ten simboliškai palaidojama, o kartu – ir tekstilinė pačios bienalės praeitis, visa medijų apologetika.

„Drobės“ fabrike industrinę modernybės patirtį reflektavo tikrai keli objektai, o Dirbtinio pluošto gamykla visa paversta fantasmagorija. Per atidarymą, prieš pradedama psilikoninio teatro spektaklį, Auksė Petrulienė mostelėjo į

didžiosios salės langus dengiančias užuolaidas – jas, pasiūtas iš čia pagaminto dirbtinio pluošto, jau pradaskė saulė. Taigi sėdėjome anksčiau kartų svajonių kapinėse, tarsi įvynioti į dulkėtą sintetinę drobulę. Bestuburių silikono lėlių pasakojamą fabriko augimo ir griūties istoriją įaudrino kroatų ansamblio „Chui“ (skaityti – „Čui“) akompanimentas – spektaklis publikai patiko ir ji paskui leidosi ieškoti tos istorijos pėdsakų pačioje gamykloje.

Visus ilgam įtraukė vieno aukšto koridoriuje ir kabinetuose išsiškleidusi Igno Maldžiūno instaliacija „Work’n’fun“ („Darbas ir malonumai“). Pagrindiniai akcentai – kybančios apleistų poilsio vietų fotografijos, tik gaila, kad jas suvienodino filtrais pakeistos spalvos. Natūralūs atspalviai būtų tik sustiprinę besimašančių dviemacių ir trimacių erdvių haliucinaciją. Dabar dirbtinai ryškios fotografijos nublanko prieš pilką sovietinę darbo aplinką. Po ją žiūrovai slampinėjo lyg pasibaigusio mūšio lauką užplūdę marodieriai. Aišku, jie grobstė ne daiktus, o istorijos nukautųjų palikto pastato sielą, lindinčią atsilaupiusio tinko tarpsluoksniuose, praviruose stalčiuose, aplankuose su direktoriaus įsakymais priimti ar atleisti darbuotojus, sudžiūvusių gėlių puokštėse, senuose radijo imtuvuose, inventoriaus kartotekose, tiulinėse užuolaidose... Menininkui kiek pakomponavus, ši nusibodusi butis virto sapno dekoracijomis – iš čia, regis, ką tik paspruko niekaip negalinčios numirti praeities šmėkla. Ji, beje, įsikūrusi pačiame viršuje, sėdi tamsoje ir stebi spalvotus Informacinio skaičiavimo centro monitorius, kuriuose mirga tas pats pranešimas: „Processing“ – vyksta įsibrovėlių minios perdirbimas, į kažką. Į fantasmagoriją, kurion panirusi visuomenė mėgaujasi įsivaizduodama savo pačios būsimą mirtį.

Tai paaiškėjo tik patekus į beveik tuščią kito aukšto koridorių, kurio gale – Monikos Žaltauskaitės-Grašienės instaliuotas „Kabinetas Eleonorai atminti“. Tai – nematomos tarybinės moters, chemikės Eleonoros Grašienės muziejus. Į jį užsukęs Marcelis Proustas tikriausiai parašytų dar ne vieną romaną, nes kiekvienas daiktas čia suveikia kaip nevalingos atminties stimulatorius: spintoje – dvi juodų batelių poros, abi deformuotos iššišovusių kaulų, visa kavos pertraukėlių amunicija, eglutės žaisliukai, pompastiška vaza ir dujokaukė, ant palangės – įvairiausių formų stiklinės kolbos, menzūros, distilatoriai, sifonai, ant stalo – antspaudų dėžutė, atletų figūrėlė ant granito luito, kalėdinis atvirukas, tušinuku pripaišinėtas dienoraštis ir tvarkingi eksperimentų

užrašai, bet svarbiausia – visą kambarį užpildanti estradinė daina (ne vienas žiūrovas ją niūniavo). Iš to kabineto niekas nebenorėjo išeiti, nors žinojo, kad laukia dar nepatekusiųjų eilė – beprasmybės jausmas buvo net saldus. Ir vėl Benjaminas teisus – fantasmagorija sugeba nuo mūsų paslėpti faktą, kad laikas yra tų pačių dalykų pasikartojimas. Tai liudija ir nedylantis paties Benjaminas tekstų populiarumas.

Juk pagaliau mūsų laikų arkados – pasaulinis tinklas – ir yra fantasmagorija, kasdien, kiekvieną valandą, minutę, sekundę nuo mūsų pačių paslepanti tuštumą. Jau beveik kompulsyviai kartodami ir kartodami pirkimo ar nemokamo vartojimo („laikinan“) veiksmą mes išbaidome ano pasaulio vaiduoklius, kartais žvilgtelinius į mus iš apleistų svetainių ar mirusiųjų profilių. Viskas – tik tam, kad nespėtume įsisąmoninti, jog mus jau paverė preke mūsų pačių darbas.

Bienalės priversta bastytis po buvusius Kauno pramoninius rajonus, mačiau po katastrofos mėginančių prisikelti miestą, o Bourriaud kuruota paroda Centriniam pašte buvo tarsi slaptas to proceso valdymo punktas. Čia būdamas žinai, kad pasaulis nebegali likti toks, koks buvo. Kaitą įkūnija ir paties pastato architektūra (arch. Feliksas Vizbaras, 1931) – lietuviška drožyba čia virsta tarptautinio modernio rūmu didžiuliais langais. Sovietmečiu tai buvo dviprasmiškas komunikacijos centras – tik iš čia galėjai susisiekti su pasauliu, o viršuje buvo gaminami trukdžiai. Dabar pastatas parduodamas. Bet dar iš lauko matomos mirksinčios šviesos praneša, kad ši XX a. pradžioje sustingusi virsmo banga jau keičiama iš vidaus, tarsi čia vyktų praeities vaiduoklių ir ateities vizijų suvirinimo darbai.

Viduje vėl – laiptai, koridoriai, kabinetai. Bet šįkart sienose įsigėrusios praeities darbuotojų patirtys prislopintos, nes pats Paštas čia yra personažas – solidus senukas, jau susikrovęs lagaminus į paskutinę kelionę. Jis vaidina Bourriaud parodoje kaip filme, kur kiekvieno kambario mizanscenoje panyra vis į kitą prisiminimą, atrasdamas save kaip Walead Beshty po visą pasaulį siuntinėtą varinį kubą. Pašto vaiduoklis dvejojamas varsto Julijono Urbono duris ir vemia pro Roberto Caboto ventiliacijas. O žiūrovui belieka sekti jo pėdomis ir laukti, kas bus, įlenkiant ateitį į pastato praeitį tarsi dabarties raukšlę.

Kelionė prasideda Roberto Caboto šiuolaikiniu alefu. Senąjį, maginį alefą aprašė Jorge Luisas

NUKELTA Į 7 PSL.

Kultūra kaip fonas

Keli štrichai iš Italijos

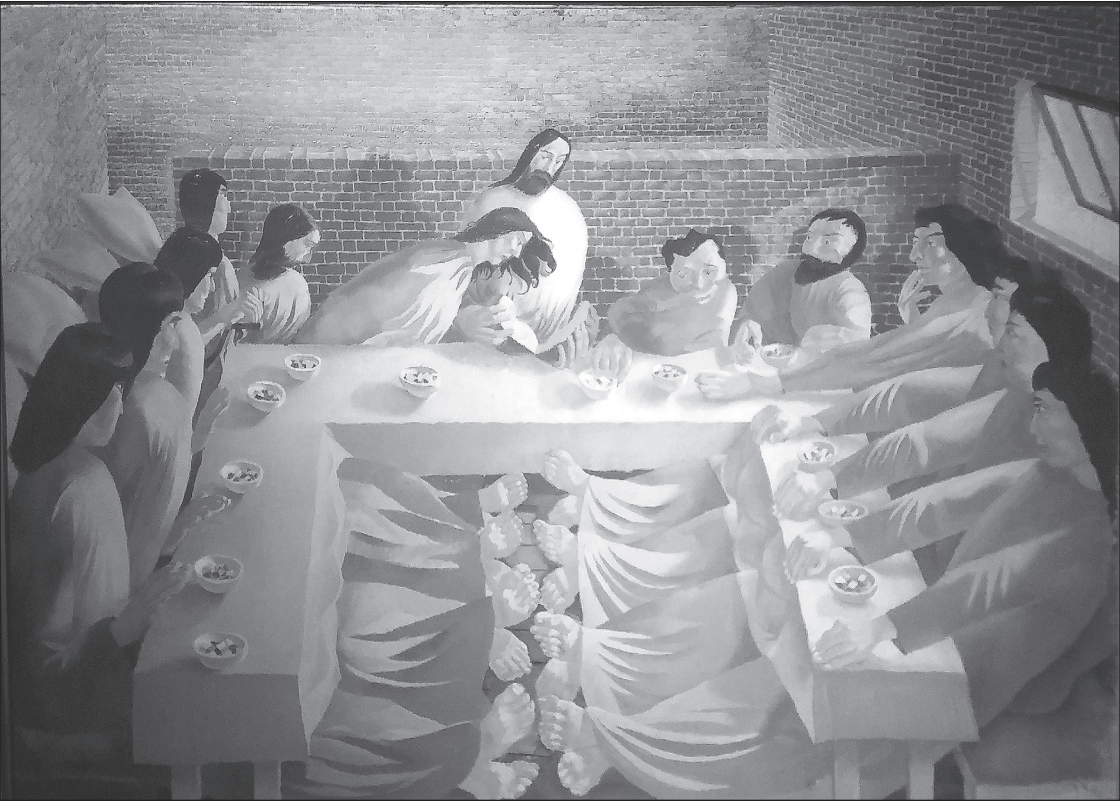
MONIKA KRIKŠTOPAITYTĖ

Florencijos centre, tarp Senojo tilto ir įspūdingos katedros, turistų magistralėje stūksantys Strozzi rūmai lankytojų nestokoja. Jie patys yra vienas ryškesnių renesanso architektūros pavyzdžių, o ir gatvės prašmatnumas neleis nukrypti nuo kurso. „Omega“, „Gucci“, „Mont-blanc“, „Louis Vuitton“ ir panašios vitrinų diktuoja toną, kuris, regis, paveikė ir Strozzi rūmuose veikiančios parodos logiką. Visas miestas mėlynuoja nuo parodos „Dieviškas grožis. Nuo Van Gogho iki Chagallo ir Fontanos“ („Divine Beauty from Van Gogh to Chagall and Fontana“) plakatų. Jame – Van Gogho auksaplaukis Kristus, toks panašus į jį patį, Marijos motiniškai glaudžiamas po Nukryžiovimo. Lengva nudžiugti, kad pažinai vieno populiariausių pasaulio dailininkų manierą, bet parodoje kūrinių sunku aptikti. Nepatikėtumėt, kokio jis mažumo. Jei ne lankytojų tirštumas, būčiau garantuoti praėjusi. Mano galva, sukurti įspūdį, kad rūmuose laukia kone Van Gogho paroda, nėra labai sąžininga. Lygiai kaip ir „Omega“ laikrodžių parduotuvėje tikinti, kad tapsi unikalus kaip Danielio Cragėo vaidinamas Džeimsas Bondas. Kaip ir žadėti didelės nuolaidas, nors tik bandoma atsikratyti per brangiu ir nepopuliariu drabužiu. Tai tik rinkodara. Teisėta melagystė – reklama. Vis dėlto į parodą susigundžiau ne dėl Van Gogho, jis Florencijos, t. y. renesansinio miesto, kontekste kažkoks truputį ne į temą, o dėl pavadinimo – „Dieviškas grožis“. Nuo jo mano menotyrinė fantazija pašėlo, juk čia užkoduotas paradoksas – tai, kas dieviška, turi būti tarsi

ir nepavojinga, o grožis juk – gundymo, kaltės ir kančių brolis. Ten galėtų būti parodyta grožio sampratos kaita ir interpretacijos, svyravimas tarp blogio ir gėrio, visokios keistos jos emanacijos. Štai iš lietuviškų pavyzdžių puikiai tiktų prieš gerą dešimtmetį per Dailės akademijos praktiką matyti Šiluvos angelai jaunų moterų pavidalu, taip išdažytais veidais ir papurentomis šukuosenomis, kad močiutė į šokius taip atrodančios anūkės neišleistų (bandžiau išvengti žodžio „pornografija“). Kitaip tariant, tokia tema galėtų būti vaizdų kontekstų ir keisto jų susikryžminimo puota.

Deja, parodoje nieko panašaus neteko pamatyti. Kaip paaiškėjo, ekspozicija yra vienas iš Penktosios vyskupų konferencijos renginių. Absoliučiai valdiška. Paveiks-lai sukabinti pagal ikonografiją. Štai Švč. Mergelė Marija su kūdikiu: keli žymūs pasaulio autoriai, keli įvairaus žymumo italai. Toks pat rinkinukas ir kitose – Paskutinės vakarienės, Nukryžiovimo ir kt. salėse. Daugių daugiausia, ką paroda gali nuveikti, tai pratinti ganytojus prie naujos raiškos. Tiesa, tas naujumas jau beveik šimto metų, bet ikonografija keičiasi daug lėčiau nei drabužių mados. O dėl turistų, kad ir kur pasisuktum, vardijamos žymesnių autorių pavardės. Visi už vieną kainą...

Menotyrai ten veikti nėra ko, nebent sėkmės atveju lopyti išsilavinimo spragas, džiaugtis atskirais kūriniiais, bet ne parodos visuma. Chagalas kaip visada nuostabus, jis net nukryžiuoti sugeba pozityviai, taip šviesiai; įsiminė Stanley Spencerio „Paskutinė vakarienė“ (1920), nes atrodė, kad apaštalai vakaroja

Stanley Spencer, „Paskutinė vakarienė“. 1920 m.

priepirtyje ir į akis labiausiai krenta paveikslų centre kantriai ištapytos visų pėdos, su visais pirščiukais. Niekada iki šiol nebuvau mąsčiusi apie jų kojas, o pirštų apžiūrinėjimas sceną pavertė kažkokia labiau žmogiška. Tik vėliau svarsčiau, kaip kuratoriai čia įdiegė „dievišką grožį“. Kūrinio etiketė bylojo tik apie religinio vaizdo atsinaujinimo pastangą. Tiesą pasakius, parodos reklaminis filmukas patrauklesnis už parodą (<https://www.youtube.com/watch?v=vJWbjjNFauY>)

Čia pat prisiminiau kitą parodą – „Susimąstęs Kristus: nuo religinio atvaizdo iki tautos simbolio“ Bažnytinio paveldo muziejuje Vilniuje – reklamuojantį filmuką.

ir dabarties-praeities virsmai pamažu išdilina pastato materialumą ir jau, žiūrėk, keliauji daug toliau nei žada Pašto istorija. Štai ant lentynėlės išdėlioti Katie Paterson „Mirštančių žvaigždžių laišakai“, kurie greičiausiai nepasiekė adresato. Kitame jos kambaryje dega žvakė – skleisdama pažįstamus kvapus ji mus kelia nuo Žemės per atmosferą, pro planetas, saulę, kosminius ūkus ir meteorus, kol įkrentame į juodąją skylę. Kvapai – miško, išskalbtų rankšluosčių, ką tik atidarytos gazuoto vandens skardinės, virinamo motociklo, sudegusio migdolinio sausainio, aviečių su romu... Juodoji skylė – bekvapė. Kadangi jau keletą metų neužuočia patį Centrinio pašto pastatą, nes apačioje stovintis aliumininis pelikanas su viršun nukreipta raudona rodykle yra jaukas žiūrovams – čia užklydusieji matomi viršuje, taip pat – menininkės namuose, o tu tampi dar vienu savo praeitį stebinčiu personažu Bourriaud „filme“. Šie subjekto-objekto

Jame daugiau verčiančių susimąstyti apie vaizdo prigimtį klausimų nei visoje „Dieviško grožio“ ekspozicijoje. Mane ištiko sunkiai nuslepiamas provincialės išdidumas, kad mūsų parodos geresnės. Profesionaliai rengiamos ir nepainiojamos su religine funkcija, nors pamaldžiam žmogui irgi yra kur akis paganyti. Turint galvoje, kad Italijoje eilinėse bažnyčiose kabo šedevrai, o pasaulio muziejai negali skolinti žymių darbų, Lietuvos ištekliai atrodą gana kuklūs. Tačiau vien dabar Bažnytinio paveldo muziejuje veikiančios dvi parodos „Susimąstęs Kristus“ ir „Kolekcinių kabinetų“ atrodo nepalyginamai įdomiau. Įdėtu darbu ir ekspozicijos

sumanymu. Galbūt italams tingų stengtis, juk ir taip žmonių pilna, „ciūgais“ eina, galbūt jie pavargo būti asmenukų (selfių) fonu. Panašu, kad visa kultūra greitai bus vien tik tam ir naudojama. Tokiu atveju atsilaikyti, o gal ir nugalėti tegalės portretas. Tik dviem akims susikodus išaiškės, katras iš jų fonas. Šitą viltį dovanuoja Ravenos mozaikos. Nemirksintys, romūs veidai iš V amžiaus.

Paroda „Susimąstęs Kristus“ veikia iki 2016 m. sausio 30 d., „Kolekcinių kabinetų“ – iki 2016 m. vasario 27 d.; „Dieviškas grožis“ – iki 2016 m. sausio 24 d.

ATKELTA IŠ 6 PSL.

Borgesas – tai taškas erdvėje, talpinantis visus kitus taškus, į jį žiūrėdamas matai visą visatą visais kampais vienu metu, visą jos laiką, taigi sužinai viską ir, kaip Borgeso personažas, nusimeni, nes atskleistos paslaptys sunaikina tikėjimą ir meilę. Iš Brazilijos kilęs, Prancūzijoje gyvenantis nomadas Cabotas sako visą gyvenimą ieškąs alefo – tik tam, kad patirtų jo dematerializuoto ir demoralizuoto pasaulio nesvarumą. Pašte jo įkurdintas alefas – tai ekranai, rodantys įvairias pasaulio vietas realiu laiku. Jas galima nesuinteresuotai stebėti – mėgautis kitų gyvenimu kaip meno kūrinium, bet, klausia Cabotas, „ką darytum, jei pamatytum vykdomą nusikaltimą? skambintum policijai? kokiai?“ Taip, alefas parodo ne informaciją apsiginklavusio subjekto visagalybę, o atvirkščiai – bejėgystę, stebint nematomų galių sukeltas socialines katastrofas.

Bet eikime toliau. Kiti kūriniai dažniausiai taip pat nėra optimistiniai, net tada, kai atrodo džiugiai fantasmagoriški. Pavyzdžiui, Pakui Hardware (Neringa Černiauskaitė ir Ugnius Gelguda) grožisi mineralų tekėjimu laidų gyslomis. Jų žvilgsnį užburia judantis burbulų spiečius, keliaujantis po tris monitorius, bet tai yra tik į vaizdą sukonfigūruoti žaibiškos akcijų biržos krizės duomenys. Jų kintančio pavidalo stebėjimas – beprasmis, nes nieko neatskleis, bet kūrinys tiksliai nusako į virtualių vyksmų tinklą įjungtos ir nuo konkrečios teritorijos atitrūkusios kūniškos būtybės savijautą.

Katja Novitskova alefu paverčia patį Centrinio pašto pastatą, nes apačioje stovintis aliumininis pelikanas su viršun nukreipta raudona rodykle yra jaukas žiūrovams – čia užklydusieji matomi viršuje, taip pat – menininkės namuose, o tu tampi dar vienu savo praeitį stebinčiu personažu Bourriaud „filme“. Šie subjekto-objekto

mandalos išskyla trijų vaikinų gipsinė grupė. Vienas iš jų – pats Darius Žiūra. Aišku, monumentas – autobiografinis. Jo pagrindas – dveji metai sovietinėje armijoje, kur susidraugavo trys skirtingų tautybių jaunuoliai. Galbūt jie kartu pasvadavo apie ateitį, bet žlugus sistemai jų gyvenimai nuskriejo savomis orbitomis. Vienas padarė sėkmingą akademinio menininko karjerą Peterburge. Antras, emigravęs į Airiją, iš knygynų suvogė šiuos meno albumus ir saviugdos knygas, tarsi mėgindamas įsitvirtinti rinkos pasaulyje, bet tik kompulsyviai kartodamas tą patį veiksma. Trečias tapo rinką ignoruojančiu konceptuali menininku, teturinčiu simbolinį kapitalą. Peterburgiečio nuoširdžiai sukurtas paminklas draugystei, pakylėtas ant vogtų knygų pjedestalo, tampa autoironiškas. Pasinerdama į šią fantasmagoriją girdžiu viltingą Benjamins teiginį: „Kiekviena epocha ne tik sapnuoja ateisiančią, bet ir pati bunda sapnuodama.“ (p. 259)

Taigi pašte tikrąjį patirties laiką rodo Attilos Csörgö laikrodis – nesuprantamo prietaiso paskirtis išaiškėja tik jo šešėlyje, kur rodyklė keliauja parversto aštuoneto Mebijaus juosta. Šioje Platono oloje atveriamas laiko iliuzijos mechanizmas, bet kartu ir tos iliuzijos traukos priežastis – geriau įsivaizduojama begalybė nei garantuota beprasmybė. Begalybės link veda ir Arno Anskaičio dvikalbiai Baltijos šalių žodynai, išdėlioti pagal pasaulio kryptis. Jomis nuslydęs žvilgsnis pro gaubtą pastato langą nuskrieja virš Kauno vėl aprėpdamas visos bienalės patirtis. Prancūziškai deklamuojama Denis Diderot poema „Paštas iš Kionigsbergo į Mėmelį“ skamba kaip elegija tikėjimui švietėjiška kelionių nauda. Ji prarasta tyrinėjant diskursą, užuot domėjusis tikrove, kuri – žiūrėk, štai čia – susitraukė į Bourriaud sutvertą alefą.

Kauno bienalė veikia iki gruodžio 31 d.

Gyvenimo teatrai

Lietuviškos „Scanoramos“ premjeros

ILONA VITKAUSKAITĖ

Lietuviai – teatro tauta. Lyg patvirtinant šį jau folkloru tapusį teiginį, pastaruoju metu galima (pa)stebėti susidomėjimą teatru lietuvių filmuose: per „Sirenų“ festivalį žiūrovams pristatyti Miko Žukausko „Trikampiai pakilus: Krystian Lupa stato „Didvyrių aikštę“, Juozo Javaičio ir Audronio Liugos „Eimuntas Nekrošius: nutolinti horizontą“. Dvi „Scanoramos“ lietuviškos premjeros – taip pat apie teatrą. Tai Akvilės Gelažiūtės „Deminas: dvi tvirtovės“ ir Jokūbo Viliaus Tūro filmas „Apie Joną“. Kas lietuvių kino kūrėjams yra teatras ir ko jame ieškoma?

„Apie Joną“ – antrasis pilname tražis dokumentinis J. V. Tūro filmas „Scanoramoje“. Pokalbyje su žiūrovais Tūras sakė, kad kurti filmą apie teatro ir kino režisierių Joną Vaitkų jį paskatino vadinamoji režisieriaus legenda ir spalvinga asmenybė, jo vitališkumas. Filmu jis bandė įminti Vaitkaus mįslę. Pavadinimas iškart nurodo familiarų santykį su filmo protagonistu. Tūras filmuoja režisieriaus kasdienybę: Vaitkus vairuoja automobilį, geria kavą, klausosi radijo – Lietuvos bei regiono aktualijų ir rusiško „popso“, pjauna žolę, bendrauja su žmona. Žinoma, rodo ir profesinę erdvę – teatrą, paskaitas Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje. Kartais Vaitkus pasisako vienu ar kitu aktualių klausimu: švietimo sistemos, aktorius pašaukimo, dvasinio gyvenimo, kalba apie savo „tremtį“ Rusų dramos teatre ir tautinius supriešinimus. Taip tarsi siūloma pažinti kitokį, „nelegendinį“ Vaitkų.

Todėl Tūras ir bando priartėti prie Vaitkaus kasdienybės, jo intymios erdvės, kontrapunktu montuodamas scenas iš „Karaliaus Lyro“ repeticijų, kurios atskleidžia Vaitkaus, kaip kūrėjo, aplinką, darbo su aktoriais metodus, jų santykius. Taip

pat filme ryškus Vaitkaus – vienišo, apmąstančio laiko tėkmę (ir kitus dalykus) kūrėjo – leitmotyvas: kadrai prie upės, tamsioje teatro salėje.

Vis dėlto sakyčiau, kad filmas, užuot įminęs vieną ar kitą Vaitkaus asmenybės mįslę, rodo jį atsietą nuo visų, reprodukuoja Vaitkaus „legendą“, mitologizuoja kūrybos procesą ir, žinoma, patį kūrėją. Susidaro įspūdis, kad Tūras tiesiog pernelyg priartėjo prie savo herojaus ir tai jam nebeleido įžvelgti ir Vaitkaus asmenybės, ir jo išgyvenamo laiko prieštaringumo. Laikas filme greičiau tampa poetine metafora, o ne dabartimi (regis, dabarties ir Vaitkaus konflikto Tūras net nepastebi). Tada pradeda atrodyti, kad „Apie Joną“ – tai liudijimas ne apie Joną Vaitkų, bet apie patį Tūrą.

Debiutinis Akvilės Gelažiūtės pilno metražo dokumentinis filmas „Deminas: dvi tvirtovės“, atrodytų, kaip tik demaskuoja kūrėją / režisierių ir jo metodus, su lengva ironija ir humoru žvelgia į vadinamąją „teatro magiją“. Filmas fiksuoja ekscentriško teatro pedagogikos studento Demino bandymus pritaikyti J.R.R. Tolkieno „Žiedų valdovo“ epopėjos antrąją dalį scenai. Negana, kad „Žiedų valdovas“ – tikrai nemenkas iššūkis bet kuriam režisieriui, Deminas ak toriais „įdarbina“ savo trylikametį brolį Patriką ir penkiolikmetį pusbrolį Robertą.

Nors beveik visas veiksmas (išskyrus pradžią Kalvarijų turgavietėje) vyksta teatro salėje arba netoli jos, teatras tikrai nėra pagrindinė filmo tema. Kai Tūrai teatras yra akivaizdus susižavėjimo objektas, Gelažiūtei jis tampa erdve, tekstu analizuoti, stebėti trijų jaunuolių, giminaičių charakterius, buvimą kartu, santykius, kurie, kaip neretai būna, pagrįsti vieno dominavimu. Atrodo, kad Deminas kiek per daug įsijautė į režisieriaus

poziciją ir pamiršo savo pedagogo „vaidmenį“. Matome, kaip jaunasis režisierius ieško savo darbo scenoje būdų – nuo nekrošiškų idėjų, kad scenoje aktorius turi prakaituoti, iki Vaitkaus darbo su aktoriais metodų. Situacija tampa sudėtinga visiems ir ypač Patrikui, kuris tikrai nesijautė komfortabiliai per repeticijas ir visos brolio teatrinės tiesos jam tikrai nebuvo prie širdies.

„Deminas: dvi tvirtovės“ fiksuoja šiuolaikinių paauglių, jaunuolių komunikacijos ypatybes, kalbą, tarpusavio santykius, bet ir pati savaip kuriozinė situacija išties verta filmo. Iš pirmo žvilgsnio savo neambiingu debiutu Gelažiūtė atsiskleidė kaip įdomi režisierė dokumentininkė, ieškanti kitokio herojaus ir neįprastų lietuvių dokumentiniam kinui situacijų.

„Scanoramos“ konkursinėje Naujojo Lietuvos kino lietuviškų filmų programoje pristatyti penki trumpo metražo filmai. Jų skirtingos kino priemonės ir strategijos, žanrai, tačiau visi jie vienaip ar kitaip kalba apie jauną žmogų: jo jausmus, pasaulėjautą, suvokimą, išylančias dilemas ir šiuolaikinį pasaulį.

Živilės Mičiulytės „Žana“ – vienintelis dokumentinis programos filmas. Jame glūdi nuoroda į šiuolaikinę Žaną d’Ark – buvusi aktorinio meistriškumo studentė Žana renka paramą Ukrainos kariams ir pati ją gabena į frontą. Filmas fragmentiškas, tačiau fragmentiškumą, matyt, provokuoja sudėtinga tema ir medžiaga, nes didelę jo dalį sudaro pačios Žanos Ukrainoje filmuoti kadrai. Mičiulytė dar pridėjo kelias Vilniuje filmuotas scenas ir trumpus Žanos pasisakymus. Tačiau man įsimintiniausia aukciono Ukrainos kariams scena, kai vedėjas bando dalyviams „prakišti“ 2015 metų kalendorių su Ukrainos „karių kiborgų“ nuotraukomis. Ši scena paliečia aktualią karo

„Deminas: dvi tvirtovės“

reprezentacijos ir heroizacijos temą. „Žana“ kalba apie individą kare, apie tai, kaip karas keičia žmogų, tarpusavio santykius.

Andriaus Šarapovo „Pokalbiai“ – formaliai įdomiausias programos filmas – tarpdisciplininio meno paveizdas. Režisierius naudoja animacijos, muzikos klipų estetines priemones, poetinę kalbą ir asociatyviai iliustratyvų vaizdą. Filme prisiliečiama prie gimimo, brendimo, mirties, heteroseksualios poros santykių, komunikacijos, kalbos ir dar kitų temų, tačiau „įmantri“ filmo forma neapsaugo autoriaus nuo ištarmės klišių.

Domo Petronio filmas „Poliarnis vakarėlis“ (pagal Jurgio Kunčino apsakymą „Aklavietėje“, nors režisierius ir scenarijaus autorius prisipažįsta, kad iš Kunčino apsakymo teliko vardai) rodo šiuolaikinio jaunimo – gyvenimo būdą, ypatybes, vidinę sumaištį, egzistencinį ir emocinį nuovargį, kai vienas rytas nelabai skiriasi nuo kito.

Tarptautinės Naujojo Lietuvos kino programos nugalėtojos Austėjos Urbaitės „Tiltai“ – tai dviejų jaunuolių santykių studija rudeninės gamtos fone. Filmo veiksmas apimą vieną dieną, kai Olivija (Clotilde Solange Rigaud) turi priimti lemiamą sprendimą – gyventi su motina Lietuvoje ar su tėvu Prancūzijoje. Mergina bando racionaliai vertinti situaciją ir jau yra nusprendusi išvykti iš Lietuvos, tačiau viską komplikuoja jausmai vaikystės draugui Matui (Gediminas Rimeika). Galiausiai ji išmoksta, regis, paprastą gyvenimo pamoką, kad

svarbiausia gyventi „čia ir dabar“. Filmas išsiskiria ne tik kruopščia režisūra, bet ir operatoriaus Juliaus Sičiūno darbu: scenos, filmuotos ant vandens, kuria panirimo į kino ekraną pojūtį, gamta, jos spalvos ir tonai tampa svarbia filmo atmosferos dalimi, personažų jausmų išraiška.

Marijos Kavtaradzės ir Vytauto Katkaus komedija „Iglu“ rodo jaunus, truputį sutrikusius žmones, ieškančius savo erdvės ir santykių su kitais. Filmas nukelia į Vilniaus Pilaيتės mikrorajoną, kur žmonės gyvena savo mažus gyvenimus. Jaunuo liai svajoja išsikelti gyventi į centrą. Iš pažiūros ramų daugiabučių kiemo gyvenimą sutrikdo savivaldybės dovanotas buldozeris ir kieme netikėtai išdygęs ledo namelis. Šių įvykių fone rutuliojasi Gretos Petrovskytės ir Gedimino Rimeikos personažų santykiai, atskleidžiamas daugiabučių bendruomenės nepakantumas viskam, kas yra už jų suvokimo lauko. Lengva anarchija ir režisierių simpatija personažams „Iglu“ gali priminti Halo Hartley’io kelio filmą „Paprastas žmogus“ (1992).

Lietuviška Naujojo Lietuvos kino programa rodo, kad jaunoji režisierių karta domisi savo bendraamžių išgyvenimais, tarpusavio santykiais (ir su bendraamžiais, ir su vyresniąja karta), jų likimais ir pasirinkimu. Tam tikra prasme tai kelio filmai į save ir į kitus. Atrodo, kad filmų kūrėjams svarbu fiksuoti ir reflektuoti savo kartos patirtį. Žiūrovai jų filmuose galės atpažinti save ir savo pasaulį.

Anonsai

Romano Polanskio filmų retrospektyva

Romanas Polanskis – sudėtinga ir kontroversiška asmenybė. Ryškus talentas ir atkaklumas padėjo jam užkopti į kino Olimpą ir pelnyti beveik visus kino apdovanojimus – Venecijos „Auksinį liūtą“, Kanų „Aukšinę palmės šakelę“, „Oskarą“ ir gausybę prancūzų „Cezarių“.

Tačiau asmeninį režisieriaus gyvenimą nuolat lydi skausmingi, dažnai tragiški įvykiai. Jie taip persipynę su filmais, kad dažnai sunku atskirti, kur realybė, o kur kūrėjo vaizduotė. Beje, pats režisierius niekada ir nesiekė ieškoti tos ribos. Greičiau atvirkščiai.

Gruodžio 4–13 d. „Skalvijos“ kino centras kartu su Lenkijos kultūros

institutu Vilniuje pristatys išsamią Polanskio ankstyvųjų filmų retrospektyvą. Bus parodyti 8 vaidybiniai filmai ir Lodžės kino mokykloje sukurtų trumpametražių programa.

Dauguma Polanskio filmų permelkti mistinės, sunkiai paaiškinamos grėsmės, baimės. Tai nestebina prisiminus menininko gyvenimą. Kino kritikas Jamesas Greenbergas, prieš porą metų parašęs knygą apie režisierių, filmų aptarimus palydi prisiminimais apie svarbius Polanskio gyvenimo momentus: vaikystę Krokuvos gete, motinos žūtį Aušvico dujų kameroje, žiaurų žmonos Sharon Tate nužudymą, seksualinį skandalą.

„Nuo mažens supratau, kad esu kitoks nei aplinkiniai: gyvenau atskirą gyvenimą savo susikurtame pasaulyje“, – prisimena režisierius. 1933 m. Paryžiuje gimęs

Romanas Polanskis (tikroji pavardė Lieblingas) kiną atrado vaikystėje slapstydamasis nuo vokiečių. Jis slapta lankėsi kino teatruose, nes be filmų neištvėravo ir dienos. Po karo, jau mokykloje, Polanskis tapo „žvaigžde“ – jo buvo pilna visur: mokyklos spektakliuose, poezijos skaitymuose, turistiniuose žygiuose, radijo teatre. Polanskio gyvenimas pasikeitė, kai į debiutinį filmą „Karta“ jį pakvietė jaunas režisierius Andrzejus Wajda.

Padrąsintas sėkmės Polanskis įstojo į garsiąją Lodžės kino mokyklą ir netrukus buvo įvertintas pirmaisiais prizais už trumpametražius filmus. Po jų sekė pirmasis pilnametražis filmas „Peilis vandenyje“ („Nóż w wodzie“, 1962) – slepiamo priešiškumo, bauginimo ir seksualinės įtampos studija. Psichologiniai žaidimai tarp atsitiktinio

keleivio autostopu, turtingo vyro ir jo žmonos tapo aštria visuomenės prisitaikėliškumo kritika. Tarptautinio pripažinimo sulaukęs filmas atvėrė Polanskiui kelius į Europą, o vėliau ir į Holivudą.

Retrospektyvoje taip bus parodyta garsioji „buto trilogija“: „Pasibjaurėjimas“ („Repulsion“, 1965) „Rozmari kūdikis“ („Rosemary Baby“, 1968) ir „Nuomininkas“ („The Tenant“, 1976). Filmams būdinga klaustrofobiška atmosfera, vidinė įtampa, personažus nuolat kaustanti baimė, tapatybės krizė.

Bus parodytas ir filmas, kuriuo režisierius prisipažino besididžiuojąs labiausiai, – „Akligatvis“ („Cul-de-sac“, 1966). Niūrių makabriškų tonų filmas kupinas absurdo – pabėgęs kalinys terorizuoja jį gelbstinčius žmones. Aktualiai nuskambės 1988-aisiais Prancūzijoje sukurtas

psichologinis trileris „Klaikus išbandymas“ („Frantic“).

Retrospektyvą vainikuos *film noir* klasika laikomas „Kinų kvartalas“ („Chinatown“, 1974), kur pagrindinį vaidmenį atlieka Jackas Nicholsonas, ir Thomaso Hardy romano ekranizacija „Tesė“ („Tess“, 1979), kurią Polanskis skyrė savo žuvusiai žmonai.

Gruodžio 4 d. Polanskio filmų retrospektyvą atidarys trumpametražių filmų programa – Lodžės kino mokykloje sukurti etuidai: „Dantinga šypsena“ („Uśmiech zębiczny“, 1957), „Sugadinsime vakarėlį“ („Rozbijemy zabawę“, 1957), „Du žmonės su spinta“ („Dwaj ludzie z szafą“, 1958), „Kai krenta angelai“ („Gdy spadają anioły“, 1959), „Lempa“ („Lampa“, 1959).

„SKALVIJOS“ INF.

Provincija kaip liga

Nauji filmai – „Kunigo naudą velniai gaudo“

ŽIVILĖ PIPINYTĖ

Naujos lietuviškos komedijos „**Kunigo naudą velniai gaudo**“ (2015) anonsas kvietė į filmo premjerą „tikrus bachūrus“. Kitądien po premjeros kažkuriame interneto šiukšlyne perskaičiau, kad į ją buvo kviesta tik rinktinė publika. Pagalvojau, kad tarp šių dviejų žiūrovų grupių, matyt, nėra skirtumo. Panašiai jo nėra tarp lietuviškų serialų, kurie gali stebinti nebet išskirtinai kvailiais pavadinimais, ir naujojo filmo. Ne todėl, kad ir serialų, ir šio filmo titruose kartojasi tos pačios pavardės. Tiesiog kokybės ar išradingumo, originalumo požiūriu visiškai nesiskiria jų dramaturgija, režisūra, vaidyba ar net kostiumai. Žiūrint filmą sunkiausia buvo patikėti, kad dabar galima kurti tokį primityvų, archajišką kiną už profesionalumo ribų ir kad jį noriai žiūri lietuviai. Tai – tikra visuotinio provincialumo apoteozė ir tai net suprantama, nes tauta nori žiūrėti filmus apie save.

„Kunigo naudą velniai gaudo“ kūrėjai – ne pirmieji, nusprendę kurti filmą apie idiotus. Tačiau kvailių komedija filmo nepavadinsi. Greičiau klojimo teatru. Kvailių komedijų veikėjai atsiduria juokingose situacijose, tačiau filmų autoriai siekia, kad juose žiūrovai atpažintų save, savo problemas, visuomenę, kurioje gyvena. Komedija gali rodyti visuomenės (ypač patiriančios transformaciją) būseną ir net

ją įvardyti. Tokios buvo kad ir Leonido Gaidajaus komedijos, kurias „Kunigo naudą velniai gaudo“ beviltiškai mėgdžioja ne tik pagreitinuose gaudynių scenose ar rodydami tris nevykėlius banditėlius. Filmo kūrėjai nori prajuokinti bet kokia kaina, patikti visiems, būti visų suprasti, todėl renkasi stereotipus. Taip filme atsiranda užuominos į kriminalinę komediją – gangsteris, jo apsaugininkas ir trys nevykėliai vagiškai, yra satyra – godūs kaimiečiai, sekso pasiilgusi kvaila blondinė. Personazai, švelniai tariant, sąlygiški. Tai pabrėžia jų kostiumai, atspindintys tam tikrus įsivaizdavimus apie provinciją ir jos gyventojus. Iš tokių įsivaizdavimų kuriamos ir įvairios humoristinės televizijos laido, nors tikroji provincija spalvingesnė – užtenka pasižiūrėti bent vieną „Klausimėlį“. Siužetas dėliojamas iš senų kaladėlių, net nepasirūpinant nors kokia personažų ar veiksmo logika, juolab kad pati absurdiškiausia logika paprastai yra visų gerų komedijų pagrindas. Kam? Lietuvis praris viską, jei tik filme vaidins iš televizijos pažįstami aktoriai, bus kvailų juokelių, erotikos ir kaimo vaizdų.

Remigutis (Mindaugas Papinigis) pabėgs nuo persekiotojo į gimtąjį kaimą, kad sužinotų, kur mirštantis tėvas (Vaidotas Martinaitis) paslėpė pinigų už parduotą žemę, bet į tą patį kaimą laidoti brolio kunigo atvyks gangsteris, kurį Remigutis ką tik apiplėšė. Gangsteris

(arba verslininkas, arba abu kartu) Aleksandras (Kęstutis Jakštas) su buvusiais Remigučio bendrininkais (Jonas Gričius ir Šarūnas Banavičius) gaudo vagiųjų, o šis nori pabėgti kuo toliau. Veikėjai nuolat geria mineralinį vandenį „Birutė“ ir „Vilkyškių pieninės“ produktus. Beje, tokie skysčių kiekiai gali išplauti ne tik personažų smegenis.

Žemaitė su visu tuo neturi nieko bendra, nes ji ne tik kūrė komišką situaciją, gerai pažino lietuvių mentalitetą, bet ir mokėjo parodyti spalvingus charakterius. Filmo veikėjai piešiami viena spalva, net jei tai sulėtintai judantis apsauginis. Jo funkcija paaiškės filmo pabaigoje. Atvirai sakant, jau pradėjau galvoti, kad „Kunigo naudą velniai gaudo“ kūrėjai nusprendė atsakyti lietuvių komerciniam kinui privalomos homofobijos, bet tada ir paaiškėjo pagrindinė šio personažo (Povilas Laurinkus) funkcija. Personazams apskritai stinga įtaigumo, jis atsiranda kartu su tegu numanoma istorija. Regis, net minimaliausias paaiškinimas, kodėl gangsteris nebendravo su broliu kunigu (Jonas Braškys) ar kodėl Jonė (Asta Baukutė) naktį atsidūrė prie ką tik palaidoto vyro kapo, padėtų pirmiausia aktoriams, kurie visą filmą vaidina tą pačią emociją arba būseną. Todėl „Kunigo naudą velniai gaudo“ atrodo somnambuliškai lėtas, juk kiek gali klausytis dešimt kartų pakartotos nejuokingos Aleksandro replikos apie piniginę, erotišką

Birutės (Toma Vaškevičiūtė) šnopavimo ar stebėti tiesiai į kamerą besišlapinančius Brutą ir Netą.

Komedijų autoriai paprastai mėgsta apibendrinti nacionalinio charakterio bruožus. Ką išskiria „Kunigo naudą velniai gaudo“ kūrėjai? Lietuviai yra vagys, sukčiai, apgavikai, girtuokliai, jie mėgsta primityvų seksą, yra godūs, kvaili, nuolat meluoja, įtarinėja vieni kitus ir progai pasitaikius nori bėgti kuo toliau iš šalies. Tik kad tai suskambėtų aktualiai, neužtenka „Kristaus radijo“ naujienų, asmenukų ar užuominų apie ES dotacijas kaimo bažnyčiai.

Kūrėjai lyg ir bando apversti aukštyn kojom jau daugiau nei šimtą metų Lietuvoje mėgstamą idilišką kaimo ir sugedusio miesto sugretinimą, nors akivaizdu, kad kaimas filme liko toks pats archajiškas, net jei gauna ES dotaciją. Stilizacija neįvyksta, nuolat skambantys antausiai ir kitokios užuominos į nebyliojo kino komikus taip pat „nesuveikia“. Svajūnas Ablingis filmuoja gražius ir visomis reklamos spalvomis spindinčius etnografinio kaimo vaizdelius, tarsi dar kartą klausdamas: „Koks lietuvis nesilgi kaimo?“ Gal todėl, nors kunigas miršta vos filmui prasidėjus, visą filmą matome ir girdime autentiškas kaimo raudotojas? Komedijoje, ir dar kriminalinėje, joms nėra ko veikti, bet sentimentalūs lietuviai kažkodėl periodiškai rodo rimtai giedančias kaimo moteris kaip dar vieną savo šou elementą.

Režisierius ir rašytojas intelektualas Alvydas Šlepikas, titruose pavadinęs Šlepe, scenarijaus autoriai Rolandas Skaigirys ir Justina Dirsė, matyt, norėjo sukurti kažką panašaus į vadinamąjį liaudišką kiną, kurį jau ne vieną dešimtmetį kultivuoja rusai. Vis dėlto tuos filmus kuria profesionalai. Jų kičas – sąmoningas meninis rezultatas. „Kunigo naudą velniai gaudo“, deja, atspindi tik lietuvių komercinio kino darbštuolių pasaulio suvokimą ir požiūrį į žiūrovus.

Gaila Žemaitės: jos kūryba ir gyvenimo istorija gali tapti originalių filmų išeities tašku. Tačiau kad taip atsitiktų, turi kilti noras pasakyti kažką svarbaus apie Lietuvą, kurioje iki šiol populiariausi kino personazai – idiotai, kaimiečiai, verslininkai, blondinės ir banditai.

Rodo TV

Kai niekas nesikeičia

Sekmadienio vakarą (29 d. 21 val.) BTV pradeda serialą, kuris dar nerodytas sukėlė skandalą ir papiktino Maskvą. Tai brangiausias visų laikų norvegų serialas „Okupuoti“, jame Europos Sąjungos prašymu Rusija okupuoja Norvegiją. Serialo idėja 2008-aisiais kilo populiariam detektyvų rašytojui Jo Nesbø.

Kodėl seriale ES nusprendžia, kad būtina įsikišti į Norvegijos gyvenimą? Ten į valdžią ateina radikalūs ekologai, kurie dėl klimato krizės uždaro naftos ir dujų gavybą. ES nori, kad rusai vėl pradėtų išteklį gavybą. Norvegija iš tikrųjų yra viena iš trijų didžiausių Europos naftos ir dujų tiekėjų, tad toks scenarijus neatrodo fantastiškas. Okupacija vyksta gana sklandžiai: karas nekyla, norvegai išsaugo savo turtus ir gyvenimo būdą, nesikėsinama į asmeninę piliečių laisvę. Tačiau mėnuo po mėnesio situacija vis dėlto keičiasi. Detektyvinė „Okupuotą“ intriga intensyvėja, tarp filmo veikėjų atsiranda čečėnų teroristas ir pagrindžio kovotojų už šalies laisvę, valdančioji partija byra, šalyje daugėja

„Angelo širdis“

užsimaskavusių Rusijos specialiųjų tarnybų smogikų... Rusijos pasiuntinę Iriną Sidorovą seriale suvaidino Ingeborga Dapkūnaitė. Iš jos herojės lūpų kartais nuskamba frazės, primenančios nesenus Sergejaus Lavrovo ar Vladimiro Putino pasisakymus. Interviu rusų dienraščiui aktorė sakė, kad filmuodamasi taip ir nesužinojo, kuo baigsis serialas, kas yra gerieji, o kas blogieji personazai.

Viename interviu Nesbø aiškino: „Skandinavijos problema ta, kad tam tikri dalykai mums atrodo akivaizdūs. Pasimokykime iš kitų šalių. Kad ir iš Jugoslavijos. XX a. 10-ajame dešimtmetyje tai buvo demokratiška šalis, einanti savo keliu, bet vos per 6 mėnesius Slobodanas Miloševićius atvedė ją į pilietinį karą.“

Regis, Nesbø labiausiai rūpėjo klausimas, ar jo tėvynainiai panašiomis aplinkybėmis pradėtų priešintis. Pagrindinė serialo tema – kaip lengvai „lūžta“ demokratija, susidūrusi su nedemokratinėmis sistema. Ji atskleidžiama keliais lygmenimis – nuo premjero iki restorano savininko. Beveik kiekvienam serialo herojui iškyla „baziniai“ klausimai: ar valdžia gali apgauti tautą, ar ji gali paklusti prievartai, ar galima atsakyti spaudos laisvės vardan kovos su terorizmu, ar galima bendradarbiauti su okupantais, ar pateisinama prievarta prieš juos?

Panašūs klausimai, matyt, kilo ir Micheliui Houellebecqui. Jo knygos „Pasidavimas“ išvada niūri: Prancūzijoje valdžią perima musulmonų partija, bet tai nesukelia jokio šoko.

Viskas keičiasi, bet žmonės to lyg ir nepastebi, nes gatvėse ramu, o nusikalstamumas sumažėjo. Huellebecqas rodo, kaip lengva „nupirkti“ intelektualus, kuriems turėtų pirmiausia rūpėti šalies likimas. Vis dėlto įdomu, ar serialas sukels pas mus nors kokį atgarsį, juolab kad jį rodo komercinė televizija, kuri tikrai nesiskelbia užsiimanti švietėjiška ar panašia veikla.

LRT (gruodžio 3 d. 21.30) rodys Michaelo Manno filmą „Visuomenės priešas“ (2009) apie 4-ojo dešimtmečio bankų plėšiką Johną Dillingerį (Johnny Depp). Jo nusikaltimai tapo iššūkiu Amerikai, bet kartu paskatino įkurti Federalinį tyrimų biurą. Ši idėja šovė į galvą Johnui Edgarui Hooveriui, pavertusiam Dillingerį pavojingiausiu šalies priešu.

„Visuomenės priešas“ – bandymas prikelti dešimtmetį, kuriame galutinai įsitvirtino dvi iki šiol populiarios mitologijos: kino žvaigždžių ir nusikaltėlių. Spauda sukūrė E.J. Hooverio ir FTB, paskelbusių karą Amerikos nusikaltėliams, mitą. Viena jo sudedamųjų dalių tapo Dillingerio gaudynės. Po kelerių metų Holivude ėmė rasti naujas žanras – filmai apie gangsterius. Šio žanro nostalgija persmelkia Manno filmą.

Man nostalgiją žadina kitas šios savaitės filmas – 1987 m. Alano Parkerio sukurta „Angelo širdis“ (TV3, 29 d. 00.10). Pamenu, man tai buvo pirmas pamatytas postmodernistinis filmas ir pirmas filmas su „Dolby Stereo“ garsu, todėl įspūdiškai liko stiprus. Parkeris sujungė *film noir* ir siaubo filmą, kad perkeltų į ekraną Williamo Hjortsborgo romaną apie privatų Niujorko detektyvą Haroldą Angelą (Mickey Rourke), kuris 1955 m. gauna neįprastą užduotį. Paslaptį paslėpus Lui Ciferis (jį suvaidino Robertas De Niro, bet vaidmuo buvo parašytas Marlonui Brando) liepia rasti skolininką – kadaise garsų dainininką Džonį Favoritą. Detektyvas greit pasigaili apsiėmęs: žmonės, kurie gali nors kažką žinoti apie Favoritą, miršta siaubingomis aplinkybėmis.

„Angelo širdis“, tikiuosi, sužavės niūria atmosfera, nuostabiais bliuzais, aukštos klasės aktoryste, bet pirmiausia – scenarijuje slypinčiomis užuominomis, kurias įdomu lukštenti vieną po kitos. Juk lukštenimas buvo mėgstamas mūsų protėvių užsiėmimas ilgais žiemos vakarais.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

Lapkričio 27–gruodžio 6

Parodos			
VILNIUS	Šiuolaikinio meno centras	KAUNAS	„7md“ rekomenduoja
Nacionalinė dailės galerija	<i>Vokiečių g. 2</i>	Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus	Dailė
<i>Konstitucijos pr. 22</i>	Paroda „Ne apie žodžius“	<i>V. Putvinskio g. 55</i>	Iki gruodžio 5 d. galerijoje „Akademija“ veikia Žygimanto Augustino paroda „Vaizdo poreikis“. Tai pirmasis Vilniaus dailės akademijoje įsteig-tos meno doktorantūros programos meninio tyrimo projektas, ginamas meno daktaro laipsniui gauti. Kelerius metus Žygimantas Augustinas tyrinėjo mūsų (ir savo) tikėjimą ir nepasitikėjimą vaizdu, objektyvumo poreikį ir jo neįmanomumą portretuojant žmogų. Atlikdamas tapybinius eksperimentus menininkas rašė ir disertaciją, taip vien jau šiuo dvilypiu procesu išbandydamas meno ir mokslo sutapimus ir neatitikimus. Tai turėtų paveikti ne tiktai meno kūrinio formą, bet ir turinį, tad smalsu pasižiūrėti, kas iš viso to išejo.
XX a. Lietuvos dailės ekspozicija	Marzenos Nowak paroda „Tarp“	Paroda „Kazimieras Stabrauskas – M.K. Čiurlionio mokytojas“	Muzika
Paroda „Kinas eina per miestą. Vilniaus kino teatrų istorijos“	Vytenio Jankūno fotografijų paroda „Pakeleivis“	M. Žilinsko dailės galerija	IV Vilniaus fortepijono muzikos festivalio pabaigos koncerte lapkričio 28 d. 19 val. Filharmonijos Didžiojoje salėje pasirodo pasaulyje plačiai žinomas orkestras „Kremerata Baltica“ ir vienas garsiausių rusų pianistų Michailas Pletnevas, VI P. Čaikovskio konkurso aukso medalio laimė-tojas, Rusijos nacionalinio orkestro įkūrėjas ir meno vadovas, kompozi-torius, visame pasaulyje koncertuojantis pianistas ir dirigentas. Baltijos kultūros ambasadoriumi vadinamas orkestras „Kremerata Baltica“ ne tik reguliariai koncertuoja didžiausiose pasaulio salėse, bet ir dalyvauja presti-žiniuose muzikos festivaliuose. Aukštos klasės orkestro kokybę lemia rink-tiniai ypač muzikalūs atlikėjai ir novatoriškas meno vadovo G. Kremerio požiūris į repertuarą. Koncerte šį kartą skambės Johanno Sebastiano Ba-cho, Josepho Haydno, Gustavo Mahlerio, Stevano Kovasco Tickmayerio, Antono Weberno kūriniai.
iki XII. 6 d. – Algimanto Kunčiaus paroda „Vaizdaraščiai“	nuo 27 d. – Emilijos Škarnulytės „QSO Iėšis“	„M. Žilinsko dailės galerija <i>Nepriklausomybės a. 12</i>	
Vilniaus paveikslų galerija	Galerija „Kairė–dešinė“	<i>Nepriklausomybės a. 12</i>	
<i>Didžioji g. 4</i>	<i>Latako g. 3</i>	„Kauno bienalė 2015“	
Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai	iki 28 d. – Laisvydės Šalčiūtės kūrybos paroda „(Melo)dramos. Isterija“	Paroda „Veidai iš būtojo laiko“	
Lietuvos dailė XVI–XIX a.	„Prospekt“ fotografijos galerija	Kauno paveikslų galerija	
Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai	<i>Gedimino pr. 43</i>	<i>K. Donelaičio g. 16</i>	
Paroda „Amžinai jauna! Lenkijos dailė XIX a. pab.–XX a. pr.“ (iš Krokuvos nacionalinio muziejaus)	iki XII. 5 d. – Sauliaus Saladūno fotografijų paroda „Plokštumos“	Magdalenos Birutės Stankūnienės jublie-jinė paroda „Svajonių žemė“	
Radvilų rūmai	Pamėnkalnio galerija	„Kauno bienalė 2015“	
<i>Vilniaus g. 24</i>	<i>Pamėnkalnio g. 1/13</i>	Keramikos muziejus	
Europos dailė XVI–XIX a.	iki XII. 4 d. – Eimučio Markūno paroda „Prieblandos zona“	<i>Rotušės a. 15</i>	
„Dubingių ir Biržų kunigaikščiai Radvilos“	Šv. Jono gatvės galerija	Paroda „Ironiškas porcelianinis sudie!“	
Paroda „Gyvoji gamta dailėje. XVII a.–XX a. I pusė“	<i>Šv. Jono g. 11</i>	iki 30 d. – Kristinos Alšauskienės paroda „Pokalbiai“	
Taikomosios dailės muziejus	Paroda, skirta dailininko, skulptoriaus, me-dalisto, dizainerio Stasio Leono Makaraičio (1938–2014) atminimui „Gyvenimai ant stiklo plokštelės“	Galerija „Meno parkas“	
<i>Arsenalą g. 3A</i>	Galerija „Arka“	<i>Rotušės a. 27</i>	
P. Gudyno restauracijos centro restauruotų kūrinių paroda „Prieš... ir po...“	<i>Aušros Vartų g. 7</i>	„Tekstilės interpretacijos: Zenonas Var-nauskas, grupės „Esame“ ir „Moterys mene“ Evaldo Puzos paroda „Nepriklausomi“	
Paroda „Kvietimas į pokylį. 1915–2015“ (100 gražiausių vakarinių suknelių iš Aleksan-dro Vasiljevo kolekcijos)	LDS galerijų paroda „Retrospektras“	„Post“ galerija	
Vytauto Kasiulio dailės muziejus	Dailininkų sąjungos galerija	<i>Laisvės al. 51A</i>	
<i>A. Goštauto g. 1</i>	<i>Vokiečių g. 2</i>	iki XII. 5 d. – tarptautinė šiuolaikinės skulptūros ekspozicija „Caution! Mind The Object #2“	
Retrospektyvinė Vytauto Kasiulio kūrybos ekspozicija	Ramūno Čeponio kūrybos paroda „Veidas. Transformacijos“	KLAIPĖDA	
Paroda „Juozapo Čechavičiaus Vilnius“	Galerija „Meno niša“	Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšaičio galerija	
Lietuvos nacionalinis muziejus	<i>J. Basanavičiaus g. 1/13</i>	<i>Liepų g. 33</i>	
Naujasis arsenalas	Gretos Grendaitės, Tomo Vosyliaus paroda „NePriSiTaikymai arba Kai kiekvienas žino geriausiai“	Jūratės Bučmytės ir Alberto Krajinsko akvarelių ir laivų modelių paroda „Mūsų turtas“	
<i>Arsenalą g. 1</i>	Galerija AV17	nuo 27 d. – japoniškų lėlių paroda	
Senosios Lietuvos istorija XIII–XIX a.	<i>Aušros Vartų g. 17</i>	KKKC parodų rūmai	
Lietuvių liaudies menas	iki XII. 3 d. – Algimanto Kensmino paroda „Buožgalvis sapnuoja kosmonautus“	<i>Aukštoji g. 1 / Didžioji Vandens g. 2</i>	
Kryždirbystė	Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus	Remigijaus Treigio retrospektyvinė paroda „Teritorijos: fotografijos 1987–2015“	
nuo XII. 3 d. – tarptautinė popieriaus kar-pinių paroda	<i>Pilies g. 40</i>	Fotografijos galerija	
Kazio Varnelio namai-muziejus	Vlado Kančiausko mažosios plastikos ir pastelių paroda „Atplaukęs laivas“	<i>Didžioji Vandens g. 2</i>	
<i>Didžioji g. 26</i>	Pylimo galerija	iki XII. 6 d. – Viktoro Trublenkovo paroda „Fotografijos“	
K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija	<i>Pylimo g. 30</i>	Baroti galerija	
Prano Gailiaus kūrinių paroda	Virginijaus Tamošiūno tapyba	<i>Aukštoji g. 3/3a</i>	
<i>Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44</i>	Vilniaus rotušė	nuo 27 d. – Jono Švažo (1925–1976) tapyba	
Vilniaus gynybinės sienos bastėja	<i>Didžioji g. 31</i>	Galerija „si:said“	
<i>Bokšto g. 20</i>	iki XII. 2 d. – Alfonso Šuliausko darbų paroda	<i>Galinio Pylimo g. 28</i>	
Nuolatinė ekspozicija	Teatro, muzikos ir kino muziejus	Vilmos Samulionytės paroda „Tylos paktas“	
Valdovų rūmai	<i>Vilniaus g. 41</i>	„Herkaus galerija“	
<i>Katedros a. 4</i>	Paroda „Nepaprastas aktorystės kelias“, skirta Juozo Budraičio 75-mečiui	<i>Herkaus Manto g. 22</i>	
Tarptautinė paroda „Spalvų alchemija. Skaljolos meno kūriniai iš Bianco Bianchi kolekcijos Florencijoje“	Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija	Nijolės Vilutienės grafika ir piešiniai	
Bažnytinio paveldo muziejus	<i>Vilniaus g. 39 / 6</i>	ŠIAULIAI	
<i>Šv. Mykolo g. 9</i>	iki XII. 5 d. – Aušros Bagočiūnaitės-Paukš-tienės paroda „Paišiniai“	„Laiptų galerija“	
Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija	Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos galerija	<i>Žemaitės g. 83</i>	
Paroda „Kolekcininko kabinetas“ (kunigo Pranciškaus Tičkovskio kolekcija iš Lietu-vos mokslų akademijos Vrublevskių biblio-tekos rinkinių ir Akmenynės bažnyčios)	<i>Šv. Jono g. 11</i>	Intos Klasonės (Liepoja) tapybos paroda „Arti – Toli“, skirta Latvijos Nepriklausomybės dienai	
Paroda „Susimąstęs Kristus: nuo religinio atvaizdo iki tautos simbolio Rūpintojėlio“	iki XII. 7 d. – Neringos Rekašiūtės fotogra-fijų paroda „Islamas Lietuvoje“	iki XII. 1 d. – Lauros Baltijutės grafikos darbų paroda „Atvirlaiščiai“	
	„Menų tiltas“	Dailės galerija	
	<i>Užupio g. 16</i>	<i>Vilniaus g. 245</i>	
	Rūtos Jusionytės skulptūrų ir tapybos paroda „Pora per porą, su pora ir ne tik pora“	iki 28 d. – Latvijos šiuolaikinės fotografijos paroda „Latvijos peizažas“ (Arnīs Balčus, Reinis Hofmanis, Alnis Stakle, Iveta Vai-vode ir Ilze Vanaga)	
	Rašytojų klubas	Fotografijos muziejus	
	<i>K. Sirvydo g. 6</i>	<i>Vilniaus g. 140</i>	
	Giedrės Bulotaitės tapyba	iki 29 d. – Estebano Pastorino Diazo (Ar-gentina) sukurta 120-ties metrų analoginė panorama, kurioje įamžinti šiauliai	
	„Gobis / Outdoor Expo“	PANEVĖŽYS	
	<i>Gedimino pr. 13</i>	Dailės galerija	
	iki 30 d. – Latvijos šiuolaikinė keramika (Rygos porceliano muziejaus paroda)	<i>Respublikos g. 3</i>	
	„VDA / Lauko Expo“	iki XII. 6 d. – Edvino Klimo kūrybos paroda „Pastovus kitimas“	
	<i>Maironio g. 4</i>		
	iki 30 d. – Inesos Brants autorinė porceliano paroda		
Vilniaus dailės akademijos galerijos			
Parodų salės „Titanikas“			
<i>Maironio g. 3</i>			
iki XII. 5 d. – tarptautinė paroda „Keliau-jančios raidės ’15: Ryt–vakar“			
Audriaus Naujokaičio paroda			
Tekstilės galerija „Artifex“			
<i>Gaono g. 1</i>			
Eglės Ridikaitės paroda „Paskutinis susirinkimas“			
Galerija „Akademija“			
<i>Pilies g. 44</i>			
iki XII. 5 d. – Žygimanto Augustino paroda „Vaizdo poreikis“			

29, 30 d. 18.30 – „LOCNA LAIMĖ. ŽEMAITĖ“. Rež. ir insc. aut. – R. Steponavičiūtė XII. 3 d. 18.30 – W. Shakespeare'o „KARALIUS LYRAS“. Rež. – J. Vaitkus Vilniaus teatras „Lėlė“ Didžioji salė 27 d. 18.30 – „SMĖLIO ŽMOGUS“ (pagal E.T.A. Hoffmaną). Scen. aut., rež., lėlių dail. – G. Radvilavičiūtė 28 d. 12 val. – „SNIEGO KARALIENĖ“ (pagal H.Ch. Anderseną). Pjesės aut. ir rež. – N. Indriūnaitė 29 d. 12 val. – E.T.A. Hoffmano „SPRAGTUKAS“. Rež. ir dail. – V. Mazūras XII. 3 d. 18.30 – „NE PAGAL ŠIO PASAULIO MADĄ“ (fantazija apie poetą K. Donelaitį). Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas Mažoji salė 28 d. 14 val. – „AUKSO OBELĖLĖ, VYNO ŠULINĖLIS“ (pagal lietuvių liaudies pasaką). Scen. aut. ir rež. – R. Driežis 29 d. 14 val. – N. Indriūnaitės „SNIEGUOLĖ IR SEPTYNI NYKŠTUKAI“ (pagal brolių Grimmų pasaką). Rež. – N. Indriūnaitė „Menų spaustuvė“ 27 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – PREMJERA! „AKLOJI DĖMĖ“. Choreogr. – V. Jankauskas. Šoka G. Kirkilytė, R. Butkus (Vyčio Jankausko šokio teatras) 28 d. 16 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „CONTEMPORARY?“ („Atvira erdvė'13“) 29 d. 11 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – PREMJERA! „SPALVOTI ŽAIDIMAI“. Choreogr. – B. Banevičiūtė (šokio teatras „DANSEMA“) 29 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „FEEL LINK“. Kūrėjai ir atlikėjai L. Žakevičius ir A. Gudaitė („Atvira erdvė“) KAUNAS Kauno dramos teatras 27 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – M. Frischo „BIOGRAFIJA: VAIDINIMAS“. Rež. – G. Varnas 28 d. 12 val. <i>Mažajoje scenoje</i> – A. Sunklodaitės „KIŠKIS PABĖGĖLIS“ (pagal L. Jakimavičiaus knygelę „Lapė ir kaliošai“). Rež. – A. Sunklodaitė 28 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – J. Balodžio „MIŠKINIS“. Rež. – V. Silis 29 d. 12 val. <i>Ilgajoje salėje</i> – I. Paliulytės „ANDERSENSO GATVĖ“ (H.Ch. Anderseno biografijos ir pasakų motyvais). Rež. – I. Paliulytė 29 d. 19 val. <i>Rūtos salėje</i> – F. von Schillerio „PLĖŠIKAI“. Rež. – A. Areima XII. 1 d. 14 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – „MODERATORIAI“. Rež. – A. Kurienius 1 d. 18 val. <i>Rūtos salėje</i> – R. Gary „AUŠROS PAŽADAS“. Insc. aut. ir rež. – A. Sunklodaitė 1, 2 d. 19 val. <i>Ilgajoje salėje</i> – A. Čechovo „PALATA“. Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas 2 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – Keturakio „AMERIKA PARTYJE“. Rež. – V. Lencevičius Kauno valstybinis muzikinis teatras 27–29, XII. 2, 3 d. 18 val. – PREMJERA! F. Wildhorno „KARMEN“ (pagal P. Mérimée romaną). Rež. – K. Jakštas, muzikos vad. ir dir. – J. Janulevičius, scenogr. – G. Makarevičius Kauno kamerinis teatras 27 d. 18 val. – V. Klimačko „SUPERMARKETAS“. Rež. – A. Veverskis 28 d. 18 val. – F. Zelerio „TIESA“. Rež. – S. Rubinovas 29 d. 18 val. – PREMJERA! J. Cariani „NESAMAS MIESTAS“. Rež. – A. Lebeliūnas Kauno mažasis teatras 27 d. 19 val. – M. Valiuko „BARAKUDŲ MEDŽIOKLĖ ŽALIEMS“. Rež. – M. Valiukas 28 d. 18 val. – A. Slapovskio „NUO RAUDONOS ŽIURKĖS IKI ŽALIOS ŽVAIGŽDĖS“. Rež. – D. Rabašauskas	29 d. 12 val. – A. Dilytės „AGUONOS ŠOKIS“. Rež. – A. Baniūnas 29 d. 15 val. – PREMJERA! I. Lausund „BESTUBURIADA“. Rež. – D. Rabašauskas Kauno lėlių teatras 28 d. 12 val. – „UŽBURTOS PILIES PASLAPTIS“. Rež. – O. Žiugžda 29 d. 12 val. – „PASAKA APIE LIETAUS LAŠELĮ“. Rež. – O. Žiugžda KLAIPĖDA Klaipėdos valstybinis dramos teatras XII. 4 d. 18.30, 6 d. 17 val. <i>Didžiojoje salėje</i> – PREMJERA! A. Juozaičio „KARALIENĖ LUIZĖ“. Rež. – G. Padegimas. Vaidina I. Jankauskaitė, A. Eisimantas, J. Jankauskaitė ir kt. Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras 28 d. 18.30 – „ALTORIŲ ŠEŠĖLY“ (šokio spektaklis pagal V. Mykoliaičio-Putino romaną) 29 d. 13 val. – A. Kučinsko „BULVINĖ PASAKA“ XII. 3 d. 18.30 – PREMJERA! F. Loessero, A. Burrowso „KAIP PRASISUKTI VERSLE BE DIDELIO VARGO“ ŠIAULIAI Valstybinis Šiaulių dramos teatras 28 d. 18 val. – N. Leskovo „LEDI MAK BET IŠ MCENSKO APSKRITIES“. Rež. – R. Banionis 29 d. 12 val. – D. Čepauskaitės „KAŠTONĖ“ (pagal A. Čechovo apsakymą „Kaštonė“). Rež. – A. Lebeliūnas 29 d. 18 val. – T. Williamso „IGUANOS NAKTIS“. Rež. – G. Padegimas PANEVĖŽYS Juozo Miltinio dramos teatras 27–29 d. 18 val. – PREMJERA! T. Joneso, H. Schmidto „FANTAZUOTOJAI“. Rež. – J. Staniunas, scenogr. ir kost. dail. – K. Siparis, akompaniatorius – E. Razgus XII. 1 d. 18 val. – „(NE) GALIU TYLĖTI (NE) GALIU MYLĖTI“. Rež. – R. Vitkaitis („Kitoks teatras“) 2 d. 12 val. – „GELTONŲ PLYTŲ KELIAS“. Rež. – A. Giniotis („Keistuolių teatras“)	Muzikologas V. Gerulaitis. Aktoriai S. Mikalauskaitė, R. Saladžius. Režisierė J. Šurnaitė. Dailininkė L. Skukauskaitė. Programoje E. Griego, L. Andersono, J. Strausso, S. Prokofjevo, J. Offenbacho ir kt. kūriniai 29 d. 16 val. <i>Taikomosios dailės muziejuje</i> – kamerinės muzikos koncertas „Dedikacija lotoso žiedui“. Trio „RAMuzika“: A. Širvinskaitė (sopranas), M. Dikšaitienė (smuikas), R. Blaškytė (fortepijonas). Programoje R. Schumanno, J. Brahms'o, F. Mendelssohno-Bartholdy, R. Strausso, A. Dvořáko kūriniai 30 d. 18 val. <i>Panevėžio muzikos mokykloje</i> – Valstybinis Vilniaus kvartetas. Solistas L. Mikalauskas (bosas) XII. 2 d. 18 val. <i>Kudirkos Naumiesčio kultūros centre</i> – iš ciklo „Muzikos enciklopedija gyvai“. Koncertas „Kelionė per epochas“. Lietuvos kamerinis orkestras. Dir. – M. Barkauskas 3 d. 18 val. <i>Paežerių dvaro (Vilkaviškio raj.) salėje</i> – A. Noviko džiaz'o mokyklos vokalinis ansamblis „Jazz Island“ VILNIUS Kongresų rūmai 28 d. 12 val. – koncertas visai šeimai „Gediminas ir Ainis Storpirščiai vaikams“. Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Dir. – R. Šumila Lietuvos muzikų rėmimo fondas <i>S. Vainiūno namuose</i> 28 d. 13 val. – K. Petkutė (violončelė) ir D. Tareilytė-Juškienė (fortepijonas). Dalyvauja Vilniaus Algirdo muzikos mokyklos mokiniai: D. Juškaitė (smuikas), G. Samuolytė (fortepijonas), A. Lapkovskaja (violončelė), Panevėžio muzikos mokyklos absolventė K. Giedrikaitė (violončelė) ir Vytauto Mikalausko menų gimnazijos mokinė M. Tijųonytė (violončelė) XII. 2 d. 17.30 – Trečiadienio vakaras-koncertas „50 metų su M.K. Čiurlioniu“. Skambina B. Vainiūnaitė 30 d. 15 val. <i>Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje</i> – neigaliųjų žmonių dienos paminėjimo šventė „Esame drauge“. Koncertuoja valstybinis pučiamųjų orkestras „Trimitas“. Solistai M. Lukošūtė (sopranas), E. Juozapaitienė (sopranas), I. Juozapaitytė (sopranas), J. Vaškevičiūtė (mecosopranas), V. Juozapaitis (baritonas), E. Chrebtovas (baritonas), L. Rupšlaukis (trimitas), S. Petkevičiūtė (fortepijonas) Šv. Kotrynos bažnyčia 28 d. 11 val. – fortepijoninių ansamblių festivalis „Šokių pasaulyje“ 29 d. 18.30 – Vilniaus arkivyskupijos „Carito“ paramos koncertas. Solistai M. Levickis, L. Gubaidulina, L. Mikalauskas, A. Krikščiūnaitė, G. Vaitkutė, E. Sašenko, M. Bačkus, P. Bagdanavičius, L. Vilimaitė, I. Maknickas, J. Maknickas, G. Maknickaitė XII. 1 d. 19 val. – teatralizuotas koncertas „Šokančios dainos“. Atlikėjai J. Sakalauskas (baritonas), grupė DIA (Jaunosios operos solistės D. Kazonaitė, I. Juozapaitytė, A. Sabulytė), D. Bakėjus (šokėjas), T. Motiečius (akordeonas), T. Ramanciūnas (violončelė) 2 d. 19 val. – O. Ditkovskio kūrybos vakaras „Sapno žmogus“. Atlikėjai O. Ditkovskis, N. Malūnavičiūtė, V. Labutis, F. Zakrevskis Valdovų rūmai <i>Baroko muzikos festivalis „Baroko vakarai“</i> 27 d. – tarptautinė mokslinė konferencija „Senoji muzika Europoje ir Baltijos šalyse“ 27 d. 19 val. – klavesinisto J. Rondeau rečitalis. Programoje D. Scarlatti sonatos 28 d. 19 val. – muzikinis mimo spektaklis „Lagamino vaikai“. Atlieka S. Amori (mimas), M.M. Bennis (klavesinas) 29 d. 17 val. – G.M. Pagliardi trijų veiksmų lėlių teatro opera „Kaligula“	Bibliografinės žinios GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS <i>Dveji metai, aštuoni mėnesiai, dvidešimt aštuonios naktys</i> : [romanas] / Salman Rushdie ; [vertė Danguolė Žalytė-Steiblienė]. – Vilnius : Sofoklis, 2015 (Gargždai : Print-it). – 302, [2] p.. – Tiražas 2000 egz.. – ISBN 978-609-444-166-0 (įr.) <i>Džonatanas Livingstonas Žuvėdra</i> : [apysaka] / Richard Bach ; iš anglų kalbos vertė Jovita Liutkutė ; [fotografas Russell Munson]. – Naujas leid. su anksčiau neskelbtu 4 sk.. – Kaunas : Trigrama, [2015] (Vilnius : BALTO print). – 132, [4] p. : iliustr.. – Tiražas [3000] egz.. – ISBN 978-9955-477-26-6 (įr.) <i>Lizarija, arba Moteriško malonumo paslaptys</i> : romanas / Antonella Cilento ; iš italų kalbos vertė Ieva Mažeikaitė. – Vilnius : Alma littera, 2015 (Kaunas : Spindulio sp.). – 328, [4] p.. – Tiražas 1500 egz.. – ISBN 978-609-01-2080-4 (įr.) : [7 Eur 61 ct] <i>Pergalės kvapas</i> : romanas apie kvepalus ir aistrą / Jan Moran ; [iš anglų kalbos vertė Vaiva Lešinskaitė]. – Vilnius : Sofoklis, 2015 (Gargždai : Print-it). – 414, [2] p.. – Tiražas 1500 egz.. – ISBN 978-609-444-167-7 (įr.) <i>Rytojaus žiezirba</i> : lyrika / Stasys Bulzgis. – Šiauliai : Saulės delta, 2015 (Vilnius : Jungt. spaudos paslaugos). – 71, [1] p.. – Tiražas 300 egz.. – ISBN 978-609-8123-17-3 <i>Sielos paveikslas</i> : [eilėraščiai, esė, dienoraščių ir laiškų ištraukos] / Vytautas Mačernis ; [parengė Vainius Bakas]. – Vilnius : Alma littera, 2015 (Vilnius : Spauda). – 268, [2] p.. – (Literatūra : svarbiausi tekstai, ISSN 2351-7476). – Tiražas 1000 egz.. – ISBN 978-609-01-2104-7 : [3 Eur 97 ct] <i>Sudzieviliu</i> : trupmenų poema / Romas Sadauskas ; [ilijustruota R. Sadausko nuotraukomis ir I. Marčuko piešiniais]. – Vilnius : Žuvėdra, 2015 (Vilnius : Standartų sp.). – [302] p. : iliustr.. – Parašyta džiukų tarme. – Tiražas [400] egz.. – ISBN 978-609-8089-62-2 (įr.) : [4 Eur] <i>Šiaurės Sachara</i> : romanas apie pamirštąją Kuršių neriją / Rokas Flick. – Vilnius : Alma littera, 2015 (Vilnius : Standartų sp.). – 389, [2] p.. – Tiražas 1800 egz.. – ISBN 978-609-01-2084-2 (įr.) : [6 Eur 28 ct] <i>Trys mažos nuodėmės</i> : dokumentinė apysaka apie rašytojo Vytauto Kubiliaus gyvenimą / Stasys Lipskis. – Vilnius : Žuvėdra, 2015 (Vilnius : Standartų sp.). – 101, [1] p. : portr.. – Tiražas [300] egz.. – ISBN 978-609-8089-63-9 : [4 Eur] <i>Turėjau tik vieną tėvynę</i> : [atsiminimai] / Albinas Kazulėnas. – Vilnius : Petro ofsetas, 2015 (Vilnius : Petro ofsetas). – 412 p. : iliustr., faks., portr.. – Tiražas [200] egz.. – ISBN 978-609-420-451-7 (įr.) <i>Žmogus, kuris norėjo būti laimingas</i> : romanas / Laurent Gounelle ; iš prancūzų kalbos vertė Erika Sabaliauskaitė. – Vilnius : Alma littera, 2015 (Vilnius : Spauda). – 159, [1] p.. – (Skaitytojų pamėgtos, ISSN 2424-3485). – Tiražas 2000 egz.. – ISBN 978-609-01-2074-3 : [5 Eur 32 ct]
---	---	---	---

Savaitės filmai

„Šnipų tiltas“

Mano karalius ***

Nesėkmingai nuo slidžių griuvusi ir koją susilaužiusi advokatė Toni (Emmanuelle Bercot) patenka į ligoninę. Čia moteris prisimena dešimt metų trukusius santykius su restorano savininku Georgijumi (Vincent Cassel). Juose buvo visko – meilės ir skausmo, juoko ir ašarų, laimės ir kančios. Toni bando suprasti, kada jos jausmas tapo aklas ir Georgijus užgožė viską gyvenime. Bercot vaidmuo filme šiomet atnešė geriausios Kanų aktorės apdovanojimą. Sakoma, kad filmas autobiografinis ir režisierė Maiwenn parodė savo ir Luco Bessono santykius (Prancūzija, 2015). (Vilnius)

Naujausias testamentas ****

Kur gyvena Dievas? Briuselyje. Kartu su šeima, kurią terorizuoja. Didžiausias malonumas Dievui yra spoksoti į televizorių, erzinti žmoną ir prasimanyti dalykus, kurie dar labiau komplikuos žmonių gyvenimą. Tačiau duktė Ea nebeįstveria to ir nusprendžia maištauti. Ji vagia tėvo kompiuterio slaptažodžius ir visas jo paslaptis, kad galėtų sukurti visiškai naują pasaulį. Jaco Van Dormaelio filme vaidina Pili Groyne, Benoit Poelvoorde’as, Catherine Deneuve, François Damiens, Yolande Moreau, Laura Verlinden (Prancūzija, Belgija, Liuksemburgas, 2015). (Vilnius, Kaunas)

Nudegęs **

Nenuostabu, kad iš televizijos, kur jau nebesuskaičiuosi virėjų ir jų laidų, kulinarai vis dažniau persikelia į kino ekranus. Džonas Adamas (Bradley Cooper) kadaise buvo virtuvės žvaigždė, „Michelin“ jam skyrė net dvi žvaigžduotes. Atrodė, kad šis arogantiškas, kaprizingas Paryžiaus virtuvės *enfant terrible* nesugrįžtamai grimzta alkoholyje ir narkotikuose. Tačiau Džonas sugeba išsikapanoti ir surinkęs naują komandą tikisi pasiekti gastronomijos Gralį – trečią žvaigždutę. Johno Wellso filme taip pat vaidina Sienna Miller, Danielis Bruhlis (JAV, 2015). (Vilnius, Kaunas)

Sicario: narkotikų kelias ***

„Sicario“ ispaniškai – mokamas žudikas. Tad lietuviškas filmo pavadinimas – dar vienas nesusipratimas iš tų, kuriuos taip mėgsta lietuvių platintojai. Denis Villeneuve’o filmo premjera įvyko šiomet pagrindiniame Kanų konkurse. Režisieriui patinka rodyti stiprius jausmus ir melodramatiškas situacijas be išeities, gal todėl „Kino pavasario“ žiūrovus taip sužavėjo Villeneuve’o „Moteris, kuri dainuoja“. Naujasis filmas nukels į pasienio zoną tarp JAV ir Meksikos, kur negalioja jokia teisė. Jauna FTB idealistė Keit (Emily Blunt) atvyksta į šią zoną norėdama prisidėti prie elitinės grupės, kovoti su narkotikų kontrabanda ir dalyvauti likviduojant narkotikų kartelio bosą. Tačiau netrukus mergina atsidurs situacijose, kai bus išbandoma jos moralė ir sugebėjimas išgyventi. Taip pat vaidina Benicio Del Toro, Joshas Brolinas (JAV, 2015). (Vilnius, Kaunas)

Šnipų tiltas ****

Naujausias Steveno Spielbergo filmas nukels į Šaltojo karo laikus, kai sovietai virš Uralo numušė amerikiečių žvalgybinį lėktuvą U2 ir nuteisė jo lakūną Francisą Gary Powersą kalėti lageriuose. Advokatą Jamesą B. Donovaną, 6-ajame dešimtmetyje gynusį sovietų šnipą Rudolfą Abelį, CŽV paprašė padėti derybose su sovietais ir pasiūlyti iškeisti Abelį į lakūną. Filme rodoma, kaip advokatas atsiduria Šaltojo karo epicentre Berlyne ir vykdo sudėtingą užduotį. Pagrindinius vaidmenis sukūrė Tomas Hanksas, Markas Rylance’as, Amy Ryan, Alanas Alda, Scottas Shepardas (JAV, Indija, Vokietija, 2015). (Vilnius, Kaunas)

***** – šedevras, ***** – pasižiūrėti būtina, **** – geras filmas, *** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – niekalas

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

27–XII. 3 d. – Šnipų tiltas (JAV, Indija, Vokietija) – 11.40, 14.40, 18.20, 21.20
Mažasis riteris Trenkas (Vokietija) – 11, 12.55, 14.50, 16.50
27, 30–XII. 2 d. – Paslaptingi žvilgsniai (Italija, Prancūzija) – 15.40, 18.30, 21 val.;
28, 29 d. – 12.45, 15.40, 18.30, 21 val.; 3 d. – 15.40, 21 val.
27, 30–XII. 3 d. – Tobulas apiplėšimas (JAV) – 16.50, 19.30, 21.50; 28, 29 d. – 12, 16.50, 19.30, 21.50
27–XII. 3 d. – Naujausias testamentas (Belgija, Prancūzija, Liuksembugas) – 14.15, 18.50, 21.30
XII. 3 d. – Vidury vandenyno (3D, JAV) – 18.30
27, 30–XII. 3 d. – Mažasis princas (Prancūzija) – 14, 16.30, 19 val.; 28, 29 d. – 11.30, 14, 16.30, 19 val.
27, 30–XII. 3 d. – Mažasis princas (3D, Prancūzija) – 15 val.; 28, 29 d. – 12.30, 15 val.
27–XII. 1, 3 d. – 007 Spectre (D. Britanija, JAV) – 11.30, 15, 18, 21.10; 2 d. – 11.30, 18, 21.10
27–XII. 3 d. – Kunigo naudą velniai gaudo (rež. A. Šlepikas) – 13.50, 19.10, 21.10
Sicario: narkotikų kelias (JAV) – 15.50, 18.30, 21.20
Bado žaidynės. Strazdas giesmininkas. 2 dalis (JAV) – 12.20, 18.20
Bado žaidynės. Strazdas giesmininkas. 2 dalis (3D, JAV) – 15.20, 21.30
Monstrų viešbutis 2 (JAV) – 11.50, 16.10
Monstrų viešbutis 2 (3D, JAV) – 14 val.
27–XII. 1, 3 d. – Nudegęs (JAV) – 18.10, 20.40; 2 d. – 20.40
27–XII. 3 d. – Munis: mažasis mėnulio globėjas (Prancūzija) – 11.10, 15.10
Munis: mažasis mėnulio globėjas (3D, Prancūzija) – 13.15, 17.25
Jaunystė (Italija, Prancūzija, Šveicarija, D. Britanija) – 17.40, 21.40
Marsietis (3D, JAV) – 20.20
Forum Cinemas Akropolis
27–XII. 3 d. – Šnipų tiltas (JAV, Indija, Vokietija) – 12, 15, 18.10, 21.10; Mažasis riteris Trenkas (Vokietija) – 10.30, 13.50, 15.50, 17.40; Paslaptingi žvilgsniai (Italija, Prancūzija) – 18.50, 21.20; Tobulas apiplėšimas (JAV) – 14.30, 19.40
XII. 3 d. – Vidury vandenyno (3D, JAV) – 18.20
27–XII. 3 d. – Kunigo naudą velniai gaudo (rež. A. Šlepikas) – 12.30, 16.50, 19.15, 21.15
Munis: mažasis mėnulio globėjas (Prancūzija) – 10.20, 12.40, 14.40, 16.50
Mažasis princas (Prancūzija) – 10.40, 14.20, 16.40; Mažasis princas (3D, Prancūzija) – 13.10, 15.40
27, 30–XII. 3 d. – Monstrų viešbutis 2 (JAV) – 10.10, 15.10; 28, 29 d. – 10.10, 10.50, 15.10
27–XII. 3 d. – Monstrų viešbutis 2 (3D, JAV) – 13, 17.20; 3 d. – 13 val.; Bado žaidynės. Strazdas giesmininkas. 2 dalis (JAV) – 11, 15.20, 21.30
Bado žaidynės. Strazdas giesmininkas. 2 dalis (3D, JAV) – 12.20, 18.30; 007 Spectre (JAV) – 11.10, 18, 21 val.; Sicario: narkotikų karas (JAV) – 19, 21.40
27–XII. 2 d. – Nudegęs (JAV) – 19.30, 21.45; 3 d. – 21.45
27–XII. 3 d. – Be sienų (Rusija) – 21.50
Skalvija
27 d. – Naujausias testamentas (Belgija, Prancūzija, Liuksemburgas) – 18.40; 28 d. – 21 val.;

30 d. – 18.30; XII. 1 d. – 21.10; 2 d. – 16.30; 3 d. – 19 val.
28 d. – Mano karalius (Prancūzija) – 18.40; 30 d. – 18.30; XII. 1 d. – 18.50; 2 d. – 21 val.
2 d. – Antra mama (Brazilija) – 18.30; XII. 3 d. – 21.10
Ciklas „Scena“
27 d. – Trikampiai pakilus: Krystian Lupa stato „Didvyrių aikštę“ (rež. M. Žukauskas) – 17.30
29 d. – Suokalbis (rež. A. Jevdokimovas) – 21.10
30 d. – Apie Joną (rež. J.V. Tūras) – 17 val.
Ciklas „Karlsono kinas“
28 d. – Mažasis princas (Prancūzija) – 14.50
29 d. – Keliaujantys paukščiai (Belgija, Prancūzija) – 15 val.
29 d. – *Kino klasikos vakarai*. Svaigulys (JAV) – 18.30 (filmą pristatys kino kritikė I. Keidošiūtė)
30 d. – *Seansas senjorams*. Zils Marijos debesy (Šveicarija, Vokietija, Prancūzija) – 14.30
13-tas tarptautinis animacinių filmų festivalis Tindirindis“ 2015
27 d. – programa „Žaidimai suaugusiems“ – 20.50
28 d. – programa „Istorijos mažyliams“ – 13.20
29 d. – programa „Pasakų pasaulis“ – 13.20
28 d. – programa „Juoko vitaminai“ – 17 val.
29 d. – programa „Siurrealistinis pasaulis“ – 16.40
3 d. – Specialus seansas. Olga (dok. f., Čekija) – 17 val.
Pasaka
27 d. – Nudegęs (JAV) – 16.45; 28 d. – 15 val.; 29, XII. 1 d. – 21.30; 30 d. – 21 val.; 2 d. – 21.45
27 d. – Vakarienė (Italija) – 19 val.
27 d. – Netikėliai (Italija) – 21 val.
27 d. – Paslaptingi žvilgsniai (Italija, Prancūzija) – 17 val.; 28 d. – 21.15; 29 d. – 19.30; 30 d. – 18.30; XII. 1 d. – 19 val.; 2 d. – 21 val.
27 d. – Naujausias testamentas (Belgija, Prancūzija, Liuksembugas) – 19.15; 28, 2 d. – 19.30; 29, XII. 1 d. – 19.15; 30 d. – 18.45; 3 d. – 15, 21.30
27 d. – Mano karalius (Prancūzija) – 21.30; 28 d. – 16.45, 17.15; 29 d. – 18.45; 30 d. – 19 val.; XII. 1, 3 d. – 20.30; 2 d. – 19.15
28 d. – Mažasis princas (Prancūzija) – 12.30
28 d. – Meistras ir Tatjana (rež. G. Žickytė) – 14.45; 29 d. – 17 val.; XII. 1 d. – 17.30; 3 d. – 16 val.
28 d. – (Ne)Tikros prancūziškos vestuvės (Prancūzija) – 19.15, 21 val.; 29 d. – 21.15; 30 d. – 16.45, 20.45; XII. 1 d. – 17, 21 val.; 2 d. – 19 val.
28 d. – Mažasis riteris Trenkas (Vokietija) – 13.30; 29 d. – 16 val.
28 d. – Sicario: narkotikų karas (JAV) – 21.45; 30 d. – 21.30
28 d. – Viena nepatogi akimirka (Prancūzija) – 19 val.; 29 d. – 21.45
29 d. – Marijos žemė (dok. f., Ispanija) – 13.30; 2 d. – 17 val.
29 d. – The Beatles. A Hard Day’s Night (D. Britanija) – 17.30
29 d. – Munis: mažasis mėnulio globėjas (Prancūzija) – 13.15
29 d. – Apie Joną (dok. f., rež. J.V. Tūras) – 15.30
30 d. – Jaunystė (Italija, Prancūzija, Šveicarija, D. Britanija) – 16.30; XII. 1 d. – 18 val.; 2 d. – 21.30
30 d. – Edeno sodas (rež. A. Puipa) – 17 val.; 2 d. – 16.45
2 d. – Užsimerkus gyventi paprasčiau (ciklas „Ispaniškai“) – 17.30
3 d. – „Šeršėliafam“ atidarymas. Aukštai pakelta galva (Prancūzija) – 19 val.

3 d. – Smilga grožio laboratorija/Širšių klubas – 16 val.
„Tindirindis“
28 d. – Istorijos mažyliams – filmai vaikams – 12 val.
28 d. – Apsėstasis – 15.15
28 d. – Toks gyvenimas – 17 val.
29 d. – Animaciniai muzikiniai vaizdo klipai – muzikos animacija – 16.15
29 d. – „Žvaigždžių debiutai“ – 17.45
Ozo kino salė
27 d. – Meistras ir Tatjana (rež. G. Žickytė) – 17 val.
28 d. – Ramybė mūsų sapnuose (rež. Š. Bartas) – 14.30; XII. 2 d. – 18 val.
28 d. – Mamytė (Kanada) – 19.30; XII. 2 d. – 19.50
XII. 1 d. – Ida (Lenkija) – 17 val.
XII. 3 d. – Edeno sodas (rež. A. Puipa) – 17 val.
XII. 3 d. – Sugar Man (Švedija, D. Britanija) – 18.40
KAUNAS
Forum Cinemas
27, 28 d. – Šnipų tiltas (JAV, Indija, Vokietija) – 12, 15, 18.05, 20.40, 23 val.; 29–XII. 3 d. – 12, 15, 18.05, 20.40
27–XII. 3 d. – Mažasis riteris Trenkas (Vokietija) – 10.40, 12.35, 14.25, 16.20
27, 28 d. – Paslaptingi žvilgsniai (Italija, Prancūzija) – 15.40, 21.15, 23.50; 29–XII. 3 d. – 15.40, 21.15
27–XII. 3 d. – Naujausias testamentas (Belgija, Prancūzija, Liuksembugas) – 18 val.
Tobulas apiplėšimas (JAV) – 19.30
XII. 3 d. – Vidury vandenyno (3D, JAV) – 19.30
27–XII. 2 d. – Kunigo naudą velniai gaudo (rež. A. Šlepikas) – 11.30, 13.30, 17.40, 19.40, 21.45; 3 d. – 11.30, 13.30, 17.40, 21.55
27, 28 d. – Bado žaidynės. Strazdas giesmininkas. 2 dalis (JAV) – 15.25, 21.30, 23.45; 29–XII. 3 d. – 15.25, 21.30
27–XII. 3 d. – Bado žaidynės. Strazdas giesmininkas. 2 dalis (3D, JAV) – 12.30, 18.30
Mažasis princas (Prancūzija) – 10.15, 12.40
Mažasis princas (3D, Prancūzija) – 15.10, 17 val.
27, 30–XII. 3 d. – Munis: mažasis mėnulio globėjas (Prancūzija) – 11.40; 28, 29 d. – 10.30, 11.40; 27–XII. 3 d. – Monstrų viešbutis 2 (JAV) – 10.20, 14.50; Monstrų viešbutis 2 (3D, JAV) – 12.45; Nudegęs (JAV) – 13.40, 18.40; Sicario: narkotikų karas (JAV) – 16, 21 val.; 007 Spectre (JAV) – 18.10, 20.50
27, 28 d. – Paranormalūs reiškiniai: vaiduoklio dimensija (JAV) – 23.40
27, 28 d. – Kanibalai (Čilė, JAV) – 23.35
27–XII. 3 d. – Marsietis (3D, JAV) – 21.50
Romuva
27 d. – Jaunystė (Italija, Prancūzija, Šveicarija, D. Britanija) – 18 val.
27 d. – Meistras ir Tatjana (rež. G. Žickytė) – 20.15; 29 d. – 18.15
28 d. – Mažasis riteris Trenkas (Vokietija) – 14 val.
28 d. – Edeno sodas (rež. A. Puipa) – 16 val.
28 d. – (Ne)Tikros prancūziškos vestuvės (Prancūzija) – 18 val.
28 d. – Olego Sarajevo *stand up* programa „Gyvenimas yra gyvenimas“ – 20.30
29 d. – Keliaujantys paukščiai (Belgija, Prancūzija) – 14 val.
29 d. – Marijos žemė (dok. f., Ispanija) – 16 val.; 24 d. – 16 val.
„Baltojo kaspino festivalis“
XII. 1 d. – Riešutų duona (rež. A. Žebriūnas) – 18 val.
2 d. – Maištininkas be priežasties (JAV) – 18 val.

Redaktorė – Agnė Narušytė
Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė
Kinas – Živilė Pipinytė | **Teatras, šokis** – Milda Brukštutė
Muzika – Laimutė Ligeikaitė | **Stilius** – Rita Markulienė
Dizainas – Jokūbas Jacovskis | **Maketas** – Vanda Čemerkaitė
Finansininkė – Brigita Misiuvienė

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais. Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VšĮ „7 meno dienos“, Maironio g. 6, 01124 Vilnius. Tel.: 2613039. El. paštas 7md@takas.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. l. Tiražas 900 egz. Spausdino UAB „Ukmergės spaustuvė“, Vasario 16-osios g. 31, Ukmergė

Remia Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas
Lietuvos kultūros taryba

